प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजनेंतर्गत केंद्र पुरस्कृत लाभार्थी भिमुख योजनांना प्रशासकीय मान्यता प्रदान करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक - मत्स्यवि-१०२०/प्र.क्र.१००/पदुम-१४
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक - १७ नोव्हेंबर, २०२०

वाचा : १) केंद्र शासनाचे पत्र क्र.जे-११७०१२-२/२०२० एफ.वाय. दिनांक ०८.०६.२०२०
२) केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचना दिनांक - २४ जुन २०२०

प्रस्तावना :-

भारतातील मत्स्यव्यवसाय क्षेत्रामध्ये शाश्वत विकासाद्वारे निलक्रांती घडविण्याच्या "प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना" या योजनेला दि. २०.०५.२०२० रोजीच्या केंद्रीय मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत मान्यता प्रदान करण्यात आलेली आहे. प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना ही देशातील सर्व राज्य / केंद्रशासित प्रदेशांमध्ये सन २०२०-२१ ते सन २०२४-२५ या पाच आर्थिक वर्षांच्या कालावधीसाठी राबविण्यात येणार असून या योजनेद्वारे देशामध्ये रु. २०,०५० कोटी रुपयांच्या गुंतवणुकीचे नियोजन करण्यात आले आहे. सदर योजनेअंतर्गत मत्स्यव्यवसाय क्षेत्रांमधील आतापर्यंतची सर्वाधिक गुंतवणूक असून, यामध्ये केंद्र शासन हिस्सा रु. ९,४०७ कोटी, राज्य शासन हिस्सा रु. ४,८८० कोटी, लाभार्थी हिस्सा रु. ५,७६३ कोटी असा आहे.

प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजनेचा मुख्य उद्देश हा मत्स्योत्पादनात वाढ, कृषी मूल्यवर्धन, निर्यातमूल्य वाढ करणे, सरासरी उत्पादकता वाढविणे, मासेमारी नंतर होणारे नुकसान कमी करणे व राष्ट्रीय दरडोई मत्स्यआहाराचे प्रमाण वाढविणे या सह मच्छीमार व मत्स्यकास्तकार यांचे उत्पन्न दुप्पट करणे व रोजगार निर्मिती करणे हा आहे.

प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना ही सर्वसमावेशक योजना म्हणून अंमलात आणली जात आहे ज्यामध्ये अ) केंद्रीय क्षेत्र योजना (Central Sector), ब) केंद्र पुरस्कृत योजना (Centrally Sponsored Scheme) ज्या मध्ये लाभार्थी भिमुख योजना (Beneficiary Oriented) आणि लाभार्थी हिस्सा नसलेल्या योजना (Non- Beneficiary Oriented)अशाप्रकारे योजनांचे विभाजन करण्यात आलेले आहे.

लाभार्थी भिमुख योजना अनुदान आकृतीबंध :-

प्रवर्ग	% अनुदान हिस्सा		
	केंद्र हिस्सा (%)	राज्य हिस्सा (%)	लाभार्थी हिस्सा
लाभार्थी भिमुख योजना			
सर्वसाधारण	२४%	१६%	६०%
अ.जा., अ.ज. व महिला	३६%	२४%	४०%

केंद्र शासनाची प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजने अंतर्गत लाभार्थी भिमुख योजनांना प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

केंद्र शासनाने प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजनेअंतर्गत मत्स्योत्पादनात वाढ, कृषि मूल्यवर्धन, निर्यातमूल्य वाढ करणे, सरासरी उत्पादकता वाढविणे, मासेमारी नंतरचे होणारे नुकसान कमी करणे, राष्ट्रीय दरडोई मत्स्यआहार प्रमाण वाढविणे यांसह मच्छिमार , मत्स्यकास्तकार यांचे उत्पन्न दुप्पट करणे , रोजगार निर्मिती करण्याकरिता ठरवून दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वानुसार राज्यातील भूजलाशयीन, सागरी , निमखारे क्षेत्रातील लाभार्थी भिमुख योजनांना केंद्र शासनाच्या मंजूर आराखड्याप्रमाणे आणि ठरवून दिलेल्या कार्यपद्धतीनुसार खालील तक्त्यात नमूद केल्यानुसार राज्य मंत्रीमंडळाच्या दिनांक ०५.११.२०२० रोजीच्या बैठकीमध्ये प्राप्त मान्यतेनुसार प्रशासकीय मंजुरी देण्यात येत आहे.

केंद्र शासन मार्गदर्शक सुचना - परिशिष्ट - II

प्रधानमंत्री मत्स्य संपदा योजनेअंतर्गत लाभार्थीभिमुख योजना

अ. उत्पादन आणि उत्पादकता वाढविणे

१. भूजलाशयीन मत्स्यव्यवसाय व जलकृषि यांचा विकास करणे

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु. लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा./अ.ज./ महिला (६०%)
१.१	गोड्यापाण्यातील मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राची स्थापना	संख्या	२५.००	१०.००	१५.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थीने तपशीलवार प्रकल्प अहवाल (डीपीआर) संपूर्ण समर्थनासह आणि तांत्रिक-आर्थिक तपशीलांसह सादर करावेत, ज्यामध्ये बीज उत्पादन घेण्यात येणा-या प्रजाती, भांडवली खर्च आणि आवर्ती खर्चाचा समावेश असावा. प्रकल्प अहवालात स्थानिक लोकसंख्येस अपेक्षित प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार निर्मितीचा तपशील, मत्स्य उत्पादन वाढ तसेच प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक कालावधी इ. चा समावेश असावा.

२. लाभार्थीने प्रकल्पासाठी आवश्यक असलेल्या जमीनीचे कागदपत्र व सदरची जमीन अतिक्रमण विरहीत (एकतर स्वत:चे नावे/नोंदणीकृत भाडेकरार कागदपत्र) असल्याचा कागदोपत्री पुरावा सादर करेल. बँक / वित्तीय संस्थांमार्फत प्रकल्प खर्चाच्या बिगर अनुदानाच्या भागासाठी कर्ज देण्यास मान्यता दिली आहे किंवा लाभार्थ्याने प्रकल्पाकरीता स्वतः गुंतवणूक करणार असल्याचे घोषणापत्र इ. कागदपत्रे आवश्यक आहेत.

३. भाडेतत्त्वावर असलेल्या जमिनीच्या बाबतीत जमीन भाडेपट्टी कालावधी / करार प्रकल्प अहवाल सादर केलेल्या दिवसापासून किमान कालावधी पासून १० वर्षे पेक्षा कमी नसावा. याबाबतची नोंदणीकृत कागदपत्रे प्रकल्प अहवालामध्ये नमूद असणे आवश्यक आहे.

४. मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राची उत्पादन क्षमता कमीत कमी १५ दक्षलक्ष मत्स्यबीज/वर्ष/उत्पादन केंद्र किंवा ६ कोटी मत्स्यजीरे/वर्ष/उत्पादन केंद्र असावी. प्रकल्प कमीत कमी ०.५० हेक्टर जागेमध्ये उभारावा.

५. मत्स्यबीज उत्पादन केंद्रामध्ये मत्स्य प्रजनक साठवणूक तलाव, संगोपन तलाव, संवर्धन तलाव, लहान प्रयोगशाळा, पाणी व विद्युत पुरवठा, तसेच आवश्यक पायाभूत सूविधा इ. असणे आवश्यक आहे.

६. मत्स्यबीज उत्पादन केंद्र हे तांत्रिक कर्मचा-यांकडून व्यवस्थापन करणे आवश्यक आहे.

७. लाभार्थीने शासन सहाय्य केलेल्या हॅचरीमधून उत्पादित केलेले मत्स्यबीज स्थानिक शेतक-यांना परवडणाऱ्या /वाजवी किंमतीत पुरवठा करणे आवश्यक आहे.

८. मत्स्यबीज उत्पन्न केंद्राचे बांधकाम झाल्यानंतरचे काम, व्यवस्थापन व देखभाल लाभार्थ्यानी त्यांच्या स्वखर्चावर समाधानकारक पद्धतीने करावे.

९. मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राच्या प्रमाणिकरणाची (accreditation) किंमत प्रकल्प अंदाजात समाविष्ट करणे अनिवार्य आहे.

अ. क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु. लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
१.२	गोड्या पाण्यातील कोळंबी बीज उत्पादन केंद्राची स्थापना	संख्या	५०.००	२०.००	३०.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थीनी तपशीलवार प्रकल्प अहवाल (डीपीआर) संपूर्ण समर्थनासह आणि तांत्रिक-आर्थिक तपशीलांसह सादर करावेत, ज्यामध्ये बीज उत्पादन घेण्यात येणा-या प्रजाती, भांडवली खर्च आणि आवर्ती खर्चाचा समावेश असावा.
२. प्रकल्प अहवालात स्थानिक रहीवाशांना/लोकांना अपेक्षित प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार निर्मितीचा तपशील, मत्स्य उत्पादन वाढ तसेच प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक ठराविक कालावधी इ. चा समावेश असावा.
३. लाभार्थीने प्रकल्पासाठी आवश्यक असलेल्या जमीनीचे कागदपत्र व सदरची जमीन अतिक्रमण विरहीत (एकतर स्वत:चे नावे/नोंदणीकृत भाडेकरार कागदपत्र) असल्याचा कागदोपत्री पुरावा सादर करेल. बँक / वित्तीय संस्थांमार्फत प्रकल्प खर्चाच्या बिगर अनुदानाच्या भागासाठी कर्ज देण्यास मान्यता दिली आहे किंवा लाभार्थ्याने प्रकल्पाकरीता स्वतः गुंतवणूक करणार असल्याचे घोषणापत्र इ. कागदपत्रे आवश्यक आहेत.
४. भाडेतत्त्वावर घेतलेल्या जागेचा भाडेपट्टा कालावधी १० (दहा) वर्षापेक्षा कमी नसावा व नोंदणीकृत भाडेकरार दस्तऐवज प्रस्तावित प्रकल्प अहवालामध्ये समाविष्ट करणे आवश्यक आहे.
५. कोळंबीबीज उत्पादन केंद्राची उत्पादन क्षमता कमीत कमी ३० दक्षलक्ष पोस्टलार्व्हा/वर्ष/उत्पादन केंद्र असावी. प्रकल्प कमीत कमी ०.५ हेक्टर जागेमध्ये उभारावा.
६. कोळंबी बीज उत्पादन केंद्राचे व्यवस्थापन तांत्रिक कर्मचा-यांनी करणे आवश्यक आहे.
७. लाभार्थीने शासन सहाय्य केलेल्या हॅचरीमधून उत्पादित केलेले मत्स्यबीज स्थानिक शेतक-यांना परवडणाऱ्या /वाजवी किंमतीत पुरवठा करणे आवश्यक आहे.
८. बांधकाम झाल्यानंतरचे काम, कोळंबीबीज उत्पादन केंद्राचे व्यवस्थापन व देखभाल काम लाभार्थ्यांनी त्यांच्या स्वखर्चावर समाधानकारक पद्धतीने करावे.
९. ज्या लाभार्थ्यांना कोळंबीबीज केंद्रामधील उत्पादनाचा अनूभव असेल, ज्यांनी या विषयामधील प्रशिक्षण घेतलेले असेल किंवा प्रशिक्षण घेऊ इच्छीत आहेत असे लाभार्थी या योजनेस पात्र आहेत.
१०. कोळंबीबीज उत्पादन केंद्राच्या प्रमाणिकरणाची (accreditation) किंमत प्रकल्प अंदाजात समाविष्ट करणे अनिवार्य आहे.

अ. क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु. लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
१.३	नवीन मत्स्यबीज संवर्धन तलाव बांधकाम (Nursery/seed rearing ponds)	प्रति हेक्टरी	७.००	२.८०	४.२०
१.४	नवीन मत्स्य संगोपन तलाव बांधकाम	प्रति हेक्टरी	७.००	२.८०	४.२०

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थी संपूर्ण समर्थनासह परिपूर्ण प्रस्ताव सादर करतील, ज्यामध्ये तांत्रिक-आर्थिक तपशील, संवर्धन करण्यात येणारी मत्स्य प्रजाती, भांडवली खर्च आणि आवर्ती खर्च इत्यादींचा समावेश असेल.
२. प्रस्तावामध्ये सदर प्रकल्पाद्वारे स्थानिक लोकांना होणारा अपेक्षित प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार निर्मिती, मत्स्य उत्पादनात वाढ, तसेच प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक कालावधी/ मुदत, गुंतवणूकीची रक्कम, लाभार्थ्यांचा वाटा पूर्ण करण्यासाठी कर्जाची तरतूद करण्यासाठी बँकेची संमती किंवा स्वगुंतवणूकीचे घोषणापत्र यासारखे वित्तपुरवठा तपशीलदेखील असावा.
३. लाभार्थीने प्रकल्पासाठी आवश्यक असलेल्या जमीनीचे कागदपत्र व सदरची जमीन अतिक्रमण विरहीत (एकतर स्वत:चे नावे/नोंदणीकृत भाडेकरार कागदपत्र) असल्याचा कागदोपत्री पुरावा सादर करेल. भाडेतत्त्वावर घेतलेल्या जागेचा भाडेपट्टा कालावधी ७ (सात) वर्षापेक्षा कमी नसावा व नोंदणीकृत भाडेकरार दस्तऐवज प्रस्तावित प्रकल्प अहवालामध्ये समाविष्ट करणे आवश्यक आहे.

४. प्रकल्पाचे बांधकाम झाल्यानंतरचे काम, तलावांचे व्यवस्थापन व देखभाल लाभार्थ्यांनी त्यांच्या स्वखर्चावर समाधानकारक पद्धतीने करावे.
५. लाभार्थीने समान उपक्रम/योजनेकरीता कोणत्याही शासकीय अनुदानाचा लाभ घेतला नाही याचे हमीपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
६. कमीत कमी १.५ मीटर खोली असणारे तलाव अनुदानास पात्र राहतील.
शासकीय अनुदान हे (अ) प्रति लाभार्थी २ हेक्टर पर्यंत (ब) मत्स्यसंवर्धक गट / मत्स्य सहकारी संस्था यांस प्रति सभासद २ हेक्टर प्रमाणे २० हेक्टर कमाल मर्यादेत राहील. मासे उत्पादक संस्था/कंपनी (Fish Farmers Producers Organisation- FFPO) यांचे बाबतीत कमाल जागेची मर्यादा केंद्रीय मंजूरी समिती निश्चित करेल.

अ. क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु. लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
१.५	मत्स्य, कोळंबी, पंगॅशियस, तिलापीया इ. संवर्धनाकरीता निविष्ठा अनुदान	प्रति हेक्टर	४.००	१.६०	२.४०

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थ्यांना केवळ नव्याने बांधलेल्या तलावांकरीता प्रारंभीक/प्रथम पिकाकरीता निविष्ठा (खत, खाद्य बिज इ.) खर्चासाठी अनुदान दिले जाईल.
२. निविष्ठा खर्चासाठी शासकीय अनुदान हे तलाव मत्स्यसंवर्धनासाठी तयार/परीपूर्ण झाल्यानंतरच दिले जाईल.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु. लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
१.६	निमखारेपाणी कोळंबी व मत्स्य बीज उत्पादन केंद्राची स्थापना	संख्या	५०.००	२०.००	३०.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थीनी तपशीलवार प्रकल्प अहवाल (डीपीआर) संपूर्ण समर्थनासह आणि तांत्रिक-आर्थिक तपशीलांसह सादर करावेत, ज्यामध्ये बीज उत्पादन घेण्यात येणा-या प्रजाती, भांडवली खर्च आणि आवर्ती खर्चाचा समावेश असावा.
२. प्रकल्प अहवालात स्थानिक लोकसंख्येस अपेक्षित प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार निर्मितीचा तपशील, मत्स्य उत्पादन वाढ तसेच प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक कालावधी इ. चा समावेश असावा.
३. लाभार्थीने प्रकल्पासाठी आवश्यक असलेल्या जमीनीचे कागदपत्र व सदरची जमीन अतिक्रमण विरहीत (एकतर स्वत:चे नावे/नोंदणीकृत भाडेकरार कागदपत्र) असल्याचा कागदोपत्री पुरावा सादर करेल. भाडेतत्त्वावर घेतलेल्या जागेचा भाडेपट्टा कालावधी १०(दहा) वर्षापेक्षा कमी नसावा व नोंदणीकृत भाडेकरार दस्तऐवज परिपूर्ण प्रकल्प अहवालामध्ये समाविष्ट करणे आवश्यक आहे.
४. बँक / वित्तीय संस्थांमार्फत प्रकल्प खर्चाच्या बिगर अनुदानाच्या भागासाठी कर्ज देण्यास मान्यता दिली आहे किंवा लाभार्थ्याने प्रकल्पाकरीता स्वतः गुंतवणूक करणार असल्याचे घोषणापत्र इ. कागदपत्रे आवश्यक आहेत. प्रस्तावित जागा ही तटीय जलकृषि क्षेत्रात असल्यास तटीय जलकृषि प्राधिकरणाची रीतसर परवानगी असणे आवश्यक आहे.
५. मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राची उत्पादन क्षमता कमीत कमी ५ लक्ष मत्स्यबीज प्रतिवर्ष/प्रतिउत्पादन केंद्र व कोळंबीबीज उत्पादन केंद्राची उत्पादन क्षमता कमीत कमी १० दशलक्ष पोस्टलार्व्हा प्रतिवर्ष/प्रतिउत्पादन केंद्र, याप्रमाणात कमीतकमी ०.४ हेक्टर जागेमध्ये उभारणी करणे आवश्यक आहे.
६. मत्स्य/कोळंबी बीज उत्पादन केंद्रामध्ये मत्स्य/कोळंबी प्रजनक तलाव/टाकी, संगोपन तलाव, संवर्धन तलाव, लहान प्रयोगशाळा, पाणी व विद्युत पुरवठा, तसेच आवश्यक पायाभूत सूविधा इ. असणे आवश्यक आहे.
७. मत्स्य/कोळंबी उत्पादन केंद्राचे व्यवस्थापन तांत्रिक कर्मचा-यांनी करणे आवश्यक आहे व मत्स्यसंवर्धकांना गुणवत्तापूर्ण मत्स्य/कोळंबी बीज पूरवठा करणे आवश्यक आहे.
८. लाभार्थीने शासन सहाय्य केलेल्या हॅचरीमधून उत्पादित केलेले मत्स्यबीज स्थानिक शेतक-यांना परवडणाऱ्या /वाजवी किंमतीत पुरवठा करणे आवश्यक आहे.

९. प्रकल्पाचे बांधकाम झाल्यानंतरचे काम, उत्पाद्न केंद्राचे व्यवस्थापन व देखभाल लाभार्थ्यांनी त्यांच्या स्वखर्चावर समाधानकारक पद्धतीने करावे.

१०. मत्स्य/कोळंबी बीज उत्पादन केंद्राच्या प्रमाणिकरणाची (accreditation) किंमत प्रकल्प अंदाजात समाविष्ट करणे अनिवार्य आहे.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु. लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
१.७	**निमखारेपाणी नवीन तलाव / तळी बांधकाम**	**प्रति हेक्टरी**	८.००	३.२०	४.८०
१.८	**क्षारयुक्त (Saline/Alkaline) क्षेत्रामध्ये नवीन तलाव बांधकाम**	**प्रति हेक्टरी**	८.००	३.२०	४.८०

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थी संपूर्ण समर्थनासह परिपूर्ण प्रस्ताव सादर करतील, ज्यामध्ये तांत्रिक-आर्थिक तपशील, संवर्धन करण्यात येणारी मत्स्य प्रजाती, भांडवली खर्च आणि आवर्ती खर्च इत्यादींचा समावेश असेल.

२. प्रस्तावामध्ये सदर प्रकल्पाद्वारे स्थानिक लोकसंख्येमध्ये होणारी अपेक्षित प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार निर्मिती, मत्स्य उत्पादनात वाढ, तसेच प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक कालावधी/मुदत, गुंतवणूकीची रक्कम, लाभार्थी हिस्सा पूर्ण करण्यासाठी कर्जाची तरतूद करण्यासाठी बँकेची संमती किंवा स्वत:च्या गुंतवणूकीचे घोषणापत्र यासारखा वित्तपुरवठा तपशीलदेखील असावा .

३. लाभार्थीने प्रकल्पासाठी आवश्यक असलेल्या जमीनीचे कागदपत्र व सदरची जमीन अतिक्रमण विरहीत (एकतर स्वत:चे नावे/नोंदणीकृत भाडेकरार कागदपत्र) असल्याचा कागदोपत्री पुरावा सादर करेल. प्रस्तावित जागा ही तटीय जलकृषि क्षेत्रात असल्यास तटीय जलकृषि प्राधिकरणाची रीतसर परवानगी घेणे आवश्यक आहे. भाडेतत्त्वावर घेतलेल्या जागेचा भाडेकरार कालावधी ७ वर्षापेक्षा कमी नसावा व नोंदणीकृत भाडेकरार दस्तऐवज परिपूर्ण प्रकल्प अहवालामध्ये समाविष्ट करणे आवश्यक आहे.

४. तलावांमध्ये केंद्र शासनाचे मत्स्य विभागाने विहीत केलेल्या तपशीलानूसार पॉलिथीन अस्तराचा वापर केल्यास, लाभार्थ्यांना अतिरीक्त रुपये २ लाख प्रति हेक्टर अनुदान देण्यात येईल. (सर्वसाधारण /अनुसूचित जाती / जमाती / महिला). लक्ष२.००.शासकीय अनुदान रु प्रति हेक्टर ही पॉलिथीनची किंमत @ रु.८.०० लक्ष प्रति हेक्टर या आधारभूत किंमतीवर निश्चित करण्यात आली आहे. सदर योजने अंतर्गत देण्यात येणारे अनुदान रु.२.०० लक्ष, केंद्र व राज्यामध्ये, प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजनेच्या आकृतीबंधा नूसार विभागण्यात येईल.

५. प्रकल्पाचे बांधकाम झाल्यानंतरचे काम, तलावांचे व्यवस्थापन व देखभाल लाभार्थ्यांनी त्यांच्या स्वखर्चावर समाधानकारक पद्धतीने करावे.

६. लाभार्थी समान उपक्रम/योजनेकरीता कोणत्याही शासकीय अनुदानाचा लाभ घेतलेला नाही अशा आशयाचे हमीपत्र सादर करेल.

७. कमीतकमी १.५ मीटर खोली असणारे तलाव अनुदानास पात्र राहतील.

८. शासकीय अनुदान हे (अ) वैयक्तीक लाभार्थीसाठी २ हेक्टर पर्यंत (ब) मत्स्यसंवर्धक गट / मत्स्य सहकारी संस्था यांस संस्थेतील सभासदांच्या संख्येनुसार प्रति सभासद २ हेक्टर प्रमाणे जास्तीत जास्त २० हेक्टर मर्यादेत राहील. मासे उत्पादक संस्था/कंपनी (Fish Farmers Producers Organisation- FFPO/Cs) यांचे बाबतीत कमाल जागेची मर्यादा केंद्रीय मंजूरी समिती निश्चित करेल.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु. लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
१.९	**निमखारेपाणी मत्स्यसंवर्धन अंतर्गत निविष्ठा अनुदान**	**प्रति हेक्टरी**	६.००	२.४०	३.६०
१.१०	**क्षारयुक्त क्षेत्रातील तलावांकरीता निविष्ठा अनुदान**	**प्रति हेक्टरी**	६.०	२.४०	३.६०

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थ्यांना केवळ नव्याने बांधलेल्या तलावांकरीता प्रारंभिक/प्रथम पिकाकरीता निविष्ठा (खत, खाद्य बिज इ.) खर्चासाठी अनुदान दिले जाईल.

२. निविष्ठा खर्चासाठी शासकीय अनुदान हे तलाव मत्स्यसंवर्धनासाठी तयार/परीपूर्ण झाल्यानंतरच दिले जाईल.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु. लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
१.११	**निमखारेपाणी / क्षारयुक्त क्षेत्रामध्ये बायोफ्लॉक उभारणी रु.८.०० लक्ष प्रति हेक्टर निविष्ठा खर्चासह**	०.१ हेक्टर	१८.००	७.२०	१०.८०
१.१२	**भूजलाशयीन क्षेत्रामध्ये बायोफ्लॉक उभारणी रु. ४.०० लक्ष प्रति हेक्टर निविष्ठा खर्चासह**	०.१ हेक्टर	१४.००	५.६	८.४

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थी संपूर्ण समर्थनासह परिपूर्ण प्रस्ताव सादर करतील ज्यामध्ये तांत्रिक-आर्थिक तपशील, संवर्धन करण्यात येणारी मत्स्य प्रजाती, भांडवली खर्च आणि आवर्ती खर्च इत्यादींचा समावेश असेल.
परिपूर्ण प्रस्तावामध्ये सदर प्रकल्पाद्वारे स्थानिक लोकांना होणारा अपेक्षित प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार निर्मिती, मत्स्य उत्पादनात वाढ, तसेच प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक कालावधी/मुदत, गुंतवणूकीची रक्कम, लाभार्थ्यांचा वाटा पूर्ण करण्यासाठी कर्जाची तरतूद करण्यासाठी बँकेची संमती किंवा स्वत:च्या गुंतवणूकीचे घोषणापत्र यासारखे वित्तपुरवठा तपशीलदेखील असावा.

२. लाभार्थी प्रकल्पासाठी आवश्यक असलेल्या जमीनीचे कागदपत्र व सदरची जमीन अतिक्रमण विरहीत (एकतर स्वत:चे नावे/नोंदणीकृत भाडेकरार कागदपत्र) असल्याचा कागदोपत्री पुरावा सादर करेल.

३. भाडेतत्त्वावर घेतलेल्या जागेचा भाडेकरार कालावधी ७ (सात) वर्षांपेक्षा कमी नसावा व नोंदणीकृत भाडेकरार दस्तऐवज प्रस्तावित प्रकल्प अहवालामध्ये समाविष्ट करणे आवश्यक आहे.

४. प्रकल्प प्रस्ताव संबंधित राज्य शासनामार्फत पाठविले जातील.

५. प्रकल्पाचे बांधकाम झाल्यानंतरचे काम, तलावांचे व्यवस्थापन व देखभाल लाभार्थ्यांनी त्यांच्या स्वखर्चावर समाधानकारक पद्धतीने करावे.

६. लाभार्थी समान उपक्रम/योजनेकरीता कोणत्याही शासकीय अनुदानाचा लाभ घेतलेला नाही अशा आशयाचे हमीपत्र सादर करेल. .

७. लाभार्थीने कोणत्याही शासकीय योजनेअंतर्गत समान उपक्रमासाठी अनुदानाचा लाभ घेतलेला नसावा.

८. उद्योजक/ मत्स्यसंवर्धक यांनी एकूण गुंतवणूकीच्या बिगर अनुदान हिस्या करीता कर्ज देण्यास बँकेची संमती असलेले पत्र सादर करावे अथवा सदर बिगर अनुदानाची रक्कम लाभार्थी स्वत: गुंतवणूक करणार असल्याबाबतचे घोषणापत्र लाभार्थीने सादर करणे आवश्यक आहे.

९. शासकीय अनुदान हे (अ) वैयक्तीक लाभार्थीसाठी ०.१ हेक्टरचे २ युनिट (ब) मत्स्यसंवर्धक गट / मत्स्य सहकारी संस्था यांस प्रति सभासद ०.१ हेक्टरचे २ युनिट ,याप्रमाणे संस्थेतील सभासदांच्या संख्येनुसार जास्तीत जास्त ०.१ हेक्टरचे २० युनिट या मर्यादेत राहील. मासे उत्पादक संस्था/कंपनी (Fish Farmers Producers Organisation- FFPO/Cs) यांचे बाबतीत कमाल जागेची मर्यादा केंद्रीय मंजूरी समिती निश्चित करेल.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु. लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
१.१३	**जलाशयांमध्ये मत्स्यबोटुकली संचयन @ १००० मत्स्यबोटुकली प्रति हेक्टर प्रमाणे (३.० लाख / १ लक्ष मत्स्य बोटुकली)**	हेक्टर	रु.३.०० / मत्स्य बोटुकली	रु.१.२०/ मत्स्य बोटुकली	रु.१.८०/ मत्स्य बोटुकली

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. सदर कार्यक्रम हा गट कार्यक्रम म्हणून मंजूर करण्यात येईल. लाभार्थी सविस्तर प्रकल्प अहवाल संपूर्ण समर्थनासह आणि जलाशयांच्या तपशिलासह सादर करतील. वैयक्तिक लाभार्थ्यांच्या प्रस्तावाबाबत केंद्र शासन मत्स्यव्यवसाय विभाग निर्णय घेईल.

२. सविस्तर प्रकल्प अहवाल अपेक्षित प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार निर्मिती, मत्स्य उत्पादन आणि उत्पादकता वाढविणे, स्थानिकांची आर्थिक स्थिती सुधारणे, प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीचा कालावधी इत्यादींची तपशिलवार माहिती नमूद करावी.

३. लाभार्थ्यांनी संबंधित राज्य शासन आणि इतर सक्षम प्राधिकरणांकडून मासे साठवणुकीसह जलाशयात मासेमारीसाठी आवश्यक असलेल्या पूर्व परवानग्या घेणे आवश्यक राहिल.

४. प्रकल्प अहवालामध्ये तलावाच्या क्षमतेनूसार मत्स्यबोटुकली संचयना बाबत पारदर्शकता, साठवणूक कालावधी मासेमारी कालावधी (Harvesting), अपेक्षीत मत्स्योत्पादन इत्यादी बाबी स्पष्टपणे नमूद कराव्यात.

५. केंद्र शासनाचा मत्स्यव्यवसाय विभाग, लहान जलाशयांमध्ये पेन पद्धतीने मत्स्यसंवर्धन करण्याबाबतचा निर्णय घेईल. त्यासाठीची प्रकल्प किंमत ही “Tecnology Infusion and adoption” अंतर्गत अ.क्र.४.६ येथे नमूद योजनेनुसार असेल.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु. लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा./अ.ज./ महिला (६०%)
१.१४	**पाणथळ जागेमध्ये मत्स्यबोटुकली संचयन @ १००० मत्स्यबोटुकली प्रति हेक्टर (३.० लाख / १ लक्ष मत्स्य बोटुकली)**	हेक्टर	रु. ३.०० / मत्स्य बोटुकली	रु. १.२०/ मत्स्य बोटुकली	रु. १.८०/ मत्स्य बोटुकली

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. सदर योजना ही गटांमध्ये राबविण्यात येईल. लाभार्थी सविस्तर प्रकल्प अहवाल संपूर्ण समर्थनासह आणि जलाशयांच्या तपशिलासह सादर करतील. वैयक्तिक लाभार्थ्यांच्या प्रस्तावाबाबत केंद्र शासन मत्स्यव्यवसाय विभाग निर्णय घेईल.

२. सविस्तर प्रकल्प अहवाल मध्ये अपेक्षित प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार निर्मिती, मत्स्य उत्पादन आणि उत्पादकता वाढविणे, स्थानिकांची आर्थिक स्थिती सुधारणे, प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीचा कालावधी इत्यादींची तपशिलवार माहिती नमूद करावी.

३. लाभार्थ्यांनी संबंधित राज्य शासन आणि इतर सक्षम प्राधिकरणांकडून मासे साठवणुकीसह पाणथळ जागेमध्ये मासेमारीसाठी आवश्यक असलेल्या पूर्व परवानग्या घेणे आवश्यक राहिल.

४. अहवालामध्ये मत्स्यबोटुकली साठवण्याबाबत योग्य ती काळजी आणि पारदर्शकता, साठवणूक कालावधी आणि मासेमारी कालावधी, मत्स्योत्पादन (Harvesting) इत्यादी देखील स्पष्टपणे नमूद करावे.

५. केंद्र शासनाचा मत्स्यव्यवसाय विभाग, पाणथळ जागेमध्ये मत्स्यसंवर्धन करण्याबाबतचा निर्णय घेईल. त्यासाठीची प्रकल्प किंमत ही “मत्स्यव्यवसायामध्ये आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर” अंतर्गत अ.क्र.४.६ येथे नमूद योजनेनुसार असेल.

२. सागरी मत्स्यव्यवसाय विकास - सागरी मत्स्यशेती व समुद्र शेवाळ लागवडीसह

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु. लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा./अ.ज./ महिला (६०%)
२.१	**लघु सागरी मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राची स्थापना**	संख्या	५०.००	२०.००	३०.००
२.२	**मोठे सागरी मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राची स्थापना**	संख्या	२५०.००	१००.००	१५०.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थींनी सविस्तर प्रकल्प अहवाल संपूर्ण समर्थनासह आणि तांत्रिक-आर्थिक तपशीलांसह सादर करावेत, ज्यामध्ये कामाचे अंदाजपत्रक आणि आराखडा सह बीज उत्पादन घेण्यात येणा-या प्रजाती, भांडवल खर्च आणि आवर्ती खर्चाचा समावेश असावा.

२. प्रकल्प अहवालात स्थानिक लोकांना अपेक्षित प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार निर्मितीचा तपशील, मत्स्य उत्पादन वाढ तसेच प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक कालावधी इ. चा समावेश असावा.

३. लाभार्थी प्रकल्पासाठी आवश्यक असलेल्या जमीनीचे कागदपत्र व सदरची जमीन अतिक्रमण विरहीत (एकतर स्वत:चे नावे/नोंदणीकृत भाडेकरार कागदपत्र) असल्याचा कागदोपत्री पुरावा सादर करेल. भाडेतत्त्वावर घेतलेल्या जागेचा भाडेकरार कालावधी १० वर्षापेक्षा कमी नसावा व नोंदणीकृत भाडेकरार दस्तऐवज स्व-प्रस्तावित प्रकल्प अहवालामध्ये समाविष्ट करणे आवश्यक आहे. बँक सारख्या वित्त स्त्रोतांनी प्रकल्प खर्चाच्या अनुदानाच्या भागासाठी कर्ज देण्यास मान्यता दिली आहे किंवा लाभार्थ्याने प्रकल्पाकरीता स्वतः गुंतवणूक करणार असल्याचे घोषणापत्र इ. आवश्यक आहे. प्रस्तावित जागा ही तटीय जलकृषि क्षेत्रात असल्यास तटीय जलकृषि प्राधिकरणाची रीतसर परवानगी असणे आवश्यक आहे.

४. लघु मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राची उत्पादन क्षमता कमीत कमी ५ लक्ष मत्स्यबीज प्रतिवर्ष/उत्पादन केंद्र तर कोळंबीबीज उत्पादन केंद्राची उत्पादन क्षमता कमीत कमी १० दशलक्ष पोस्टलार्व्हा प्रतिवर्ष/ उत्पादन केंद्र याप्रमाणात ०.४ हेक्टर जागेमध्ये प्रस्तावित असणे आवश्यक.

५. मोठे मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राची उत्पादन क्षमता कमीत कमी २ ते ३ दशलक्ष मत्स्यबीज/वर्ष/उत्पादन केंद्र तर कोळंबीबीज उत्पादन केंद्राची उत्पादन क्षमता कमीत कमी १०० दशलक्ष पोस्टलार्व्हा प्रतिवर्ष/ उत्पादन केंद्र याप्रमाणात कमीत कमी १.०० हेक्टर जागेमध्ये प्रस्तावित असणे आवश्यक.

६. मत्स्य/कोळंबी बीज उत्पादन केंद्रामध्ये मत्स्य/कोळंबी प्रजनक टाकी, संगोपन तलाव, संवर्धन तलाव, लहान प्रयोगशाळा, पाणी व विद्युत पुरवठा, तसेच आवश्यक पायाभूत सूविधा इ. असणे आवश्यक आहे.

७. मत्स्य/कोळंबी उत्पादन केंद्राचे व्यवस्थापन तांत्रिक कर्मचा-यांनी करणे आवश्यक आहे.

८. लाभार्थीने शासन सहाय्य केलेल्या हॅचरीमधून उत्पादित केलेले मत्स्यबीज स्थानिक शेतक-यांना परवडणाऱ्या / वाजवी किंमतीत पुरवठा करणे आवश्यक आहे.

९. प्रकल्प बांधकाम झाल्यानंतरचे काम, उत्पाद्न केंद्राचे व्यवस्थापन व देखभाल लाभार्थ्यांनी त्यांच्या स्वखर्चावर समाधानकारक पद्धतीने करावे.

१०. हॅचरीच्या प्रमाणिकरणाची (accreditation) किंमत प्रकल्प अंदाजात समाविष्ट करणे अनिवार्य आहे.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु. लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
२.३	सागरी मत्स्यबीज संगोपन केंद्र	संख्या	१५.००	६.००	९.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थींनी प्रकल्प अहवालामध्ये तांत्रिक-आर्थिक तपशील, संवर्धन करण्यात येणारी प्रजाती, भांडवली खर्च, आवर्ती खर्च, प्रकल्प अंमलबजावणीसाठी आर्थिक स्त्रोत, लाभार्थींच्या गुंतवणूकीची पूर्तता करण्यासाठी कर्ज पुरवठा करणा-या वित्तीय स्त्रोत यांचे प्रमाणपत्र किंवा स्वनिधी गुंतवणूकीचे घोषणापत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.

२. सविस्तर प्रकल्प अहवाल मध्ये अपेक्षित प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार निर्मिती, मत्स्य उत्पादन आणि उत्पादकता वाढविणे, स्थानिकांची आर्थिक स्थिती सुधारणे, प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीचा कालावधी इत्यादींची तपशिलवार माहिती नमूद करावी.

३. लाभार्थी प्रकल्पासाठी आवश्यक असलेल्या जमीनीचे कागदपत्र व सदरची जमीन अतिक्रमण विरहीत (एकतर स्वत:चे नावे/नोंदणीकृत भाडेकरार कागदपत्र) असल्याचा कागदोपत्री पुरावा सादर करेल. भाडेतत्त्वावर घेतलेल्या जागेचा भाडेकरार कालावधी ७ वर्षापेक्षा कमी नसावा व नोंदणीकृत भाडेकरार दस्तऐवज परिपूर्ण प्रकल्प अहवालामध्ये समाविष्ट करणे आवश्यक आहे.

४. सागरी मत्स्यबीज नर्सरीची किमान उत्पादन क्षमता २ लाख मत्स्यबोटुकली /प्रतिवर्ष असून किमान ५०० चौ.मी. क्षेत्रफळ जागा ज्यामधे वर्तुळाकार नर्सरी/ संगोपन तलाव/ आयताकृती टाक्या, सी वॉटर संम्प, ओव्हरहेड टॅंक, पॉवर बॅक अप, आवश्यक पायाभूत सुविधा आणि इतर आवश्यक सुविधांचा समावेश असावा.

५. सागरी मत्स्यबीज नर्सरीचे योग्य कुशल तांत्रिक कर्मचाऱ्यांनी व्यवस्थापन करावे.
६. लाभार्थीने शासन सहाय्य केलेल्या हॅचरीमधून उत्पादित केलेले मत्स्यबीज स्थानिक शेतक-यांना परवडणाऱ्या / वाजवी किंमतीत पुरवठा करणे आवश्यक आहे.
७. प्रकल्प बांधकाम झाल्यानंतरचे काम, उत्पादन केंद्राचे व्यवस्थापन व देखभाल लाभार्थ्यांनी त्यांच्या स्वखर्चावर समाधानकारक पद्धतीने करावे.
८. शासकीय अनुदान हे सागरी मत्स्यबीज नर्सरीच्या, वैयक्तिक लाभार्थी किंवा सहकारी / बचत गटांकरिता कमीतकमी ५०० चौरस मीटर क्षेत्रासह २ लाख मत्स्यबोटुकली प्रतिवर्ष उत्पादन क्षमता एका संचाकरीता मर्यादित राहील.
९. लाभार्थीने समान उपक्रम/योजनेकरीता कोणत्याही शासकीय अनुदानाचा लाभ घेतला नाही याचे हमीपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
२.४	**खुल्या समुद्रातील पिंजरा मत्स्यसंवर्धन (१००-१२० घनमीटर आकार)**	संख्या	५.००	२.००	३.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थ्यांनी समुद्रामध्ये पिंजरे बसविण्यासाठी संबंधित राज्य शासनाची आणि इतर सक्षम प्राधिकरणांकडून आवश्यक पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक आहे. राज्य शासनाने निर्धारीत केलेल्या धोरणांनूसार पिंजरा मत्स्यसंवर्धनाकरीता समुद्री क्षेत्र वाटप करावे.
२. लाभार्थींच्या प्रकल्प अहवालामध्ये तांत्रिक व आर्थिक तपशील, पिंज-यांची तांत्रिक वैशिष्ट्ये, प्रकल्प किंमत, संवर्धन करण्यात येणा-या प्रजाती, आवर्ती खर्च, प्राप्त परवानगी, प्रकल्प अमंलबजावणीकरीता / लाभार्थी हिस्याची पूर्तता करण्यासाठी आर्थिक स्रोत, बँकचे हमीपत्र, स्वत :च्या गुंतवणूकीचे घोषणापत्र इ. असणे आवश्यक.
३. भांडवली खर्च, एकवेळ आवर्ती खर्च व देखभाल खर्च मिळून प्रति पिंजरा रु.५.०० लक्ष किंमत निश्चित करण्यात आली आहे.
४. वैयक्तिक शेतकरी / उद्योजक यांस जास्तीत जास्त ५ खुल्या समुद्री पिंज-यांकरीता अनुदान पात्र आहे .जर मच्छीमार सहकारी संस्था, अनुसूचित जाती / जमाती सहकारी संस्था, महिला स्वंयमसहाय्यता गट/मच्छिमार स्वंयसहाय्यता गट(SHGs)/संयुक्त दाईत्व गट(JLGs) इत्यादी करीता प्रति सदस्य २ पिंजरे याप्रमाणात जास्तीत जास्त ५० पिंज-यांकरीता अनुदानास पात्र राहतील. केंद्र आणि राज्य शासनाच्या संस्थांसाठी, आर्थिक मदतीसाठी पिंज-यांची संख्याबाबत केंद्रीय मंजूरी समिती मार्फत निर्णय घेण्यात येईल.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
२.५	**समुद्री शेवाळ संवर्धन** (Raft culture) **निविष्ठा अनुदानासह (प्रति राफ्ट)**	संख्या	०.०१५	०.००६	०.००९

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थ्यांनी समुद्री क्षेत्रामध्ये राफ्ट बसविण्यासाठी राज्य शासनाकडून परवानगी घेणे आवश्यक.
२. लाभार्थ्यांनी आवश्यक परवानग्यांचा कागदोपत्री पुरावा आणि सहाय्य मिळविण्यासाठी तांत्रिक माहितीच्या आधारे परिपूर्ण प्रस्ताव (एससीपी) सादर करणे आवश्यक आहे.
३. लाभार्थी मच्छीमार/ महिला मत्स्यपालन सहकारी संस्था, अनुसूचित जाती / जमाती सहकारी संस्था, महिला स्वंयसहाय्यता गट, इ. करीता प्रति सदस्य १५ राफ्ट च्या मर्यादेत कमाल ५०० राफ्ट करीता अनुदान मर्यादा असेल.
४. प्रकल्प किंमतीमध्ये भांडवली खर्च, प्रथम हंगाम निविष्ठा खर्च आणि परिचालन खर्च इत्यादी समाविष्ट आहेत.
५. केंद्र शासनाचा मत्स्यव्यवसाय विभाग गटांसाठी योग्य समर्थन दिल्यास अधिक संच मंजूर करू शकतो.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा./अ.ज./ महिला (६०%)
२.६	**समुद्री शेवाळ संवर्धन** (Monoline/ tube net method) **निविष्ठा खर्चासह** (one unit is approximately equal to १५ ropes of २५ m length)	संख्या	०.०८	०.०३२	०.०४८

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थ्यांनी समुद्री क्षेत्रामध्ये राफ्ट बसविण्यासाठी राज्य शासनाकडून परवानगी घेणे आवश्यक आहे.
२. लाभार्थी प्रस्तावित प्रकल्प अहवाल सादर करतील ज्यामध्ये तांत्रिक व आर्थिक तपशील, पिंज-यांची तांत्रिक वैशिष्ट्ये, प्रकल्प किंमत, संवर्धन करण्यात येणा-या प्रजाती, आवर्ती खर्च, प्राप्त परवानगी, प्रकल्प अमंलबजावणीकरीता / लाभार्थी हिस्याची पूर्तता करण्यासाठी आर्थिक स्रोत, बँकचे हमीपत्र, स्वत :च्या गुंतवणूकीचे घोषणापत्र इ. असणे आवश्यक आहे.
३. युनिट किंमतीमध्ये भांडवली खर्च, एक-वेळ निविष्ठा खर्च आणि परिचालन खर्च इत्यादी समाविष्ट आहेत.
४. लाभार्थी मच्छीमार/ महिला मच्छीमारी सहकारी संस्था, अनुसूचित जाती / जमाती सहकारी संस्था, महिला स्वंयमसहाय्यता गट, इत्यादी असतील. शासकीय अनुदान हे *Kappaphagus* प्रजातीकरीता साधारणपणे प्रति ग्रुप १०० संच आणि *Gracillaria* प्रजातीसाठी प्रति ग्रुप ३०० संच पर्यंत मर्यादित असेल. (१ संच अंदाजे २५ मीटर लांबीच्या १५ दोऱ्यांएवढा)
५. केंद्र शासनाचा मत्स्यव्यवसाय विभाग गटांसाठी योग्य समर्थन दिल्यास अधिक संच मंजूर करू शकतो.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा./अ.ज./ महिला (६०%)
२.७	**शिंपले संवर्धन / लागवड (कालव, शिंपले, काकई, मोती संवर्धन इत्यादी**	संख्या	०.२०	०.०८	०.१२

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थ्यांनी समुद्री क्षेत्रामध्ये राफ्ट बसविण्यासाठी राज्य शासनाकडून परवानगी घेणे आवश्यक आहे. राज्य शासनाने निर्धारीत केलेल्या धोरणांनूसार समुद्री क्षेत्रामध्ये राफ्ट बसविण्यासाठी समुद्री क्षेत्र वाटप करावे.
२. युनिट किंमतीमध्ये भांडवली खर्च, एक-वेळ निविष्ठा खर्च आणि खेळते भांडवल खर्च इ .समाविष्ट आहेत.
३. लाभार्थ्यांनी आवश्यक परवानग्यांचा कागदोपत्री पुरावा आणि सहाय्य मिळविण्यासाठी तांत्रिक माहितीच्या आधारे परिपूर्ण प्रस्ताव (एससीपी) सादर करणे आवश्यक आहे.
४. वैयक्तिक शेतकरी / उद्योजक हे जास्तीत जास्त ५ संचास पात्र असतील. मच्छीमार सहकारी संस्था, अनुसूचित जाती / जमाती सहकारी संस्था, महिला स्वंयमसहाय्यता गट इत्यादी असल्यास प्रति सदस्य ५ युनिट याप्रमाणात १० सदस्यांकरीता जास्तीत जास्त ५० युनिट अनुदानास पात्र.

३. शोभिवंत मत्स्यपालन व पर्यटनात्मक मत्स्यव्यसायाचा विकास

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा./अ.ज./ महिला (६०%)
३.१	**परसबागेतील लघु आकारातील शोभिवंत मत्स्यप्रजाती संगोपन / संवर्धन प्रकल्प (सागरी व गोड्या पाण्यातील शोभिवंत मत्स्य प्रजातीं करिता)**	(संख्या)	३.००	१.२०	१.८०

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. सदर प्रकल्पाकरीता लाभार्थीने तांत्रिक व आर्थिक बाबींचा तपशीलवार असलेला सर्वसमावेशक प्रस्ताव आवश्यक असलेल्या जमिनीच्या कागदपत्रांसह (स्वत:च्या मालकीची/ नोंदणीकृत भाडेतत्त्वावरील जमीन) सादर करणे आवश्यक आहे.

२. ज्या वैयक्तिक लाभार्थीकडे अथवा बचत गट/मच्छिमार सहकारी संस्था/ संयुक्त दायित्व गट/ मत्स्यउत्पादक संघटना सभासदांकडे शोभिवंत मत्स्यप्रजाती संवर्धन प्रकल्पाच्या उभारणीकरिता आवश्यक मुबलक पाणी पुरवठयासह ३०० चौ.फुट. रिक्त जागा (शक्यतो घराजवळ) उपलब्ध असेल, अशा लाभार्थ्यांनाच सदर प्रकल्पाकरिता मंजूर केलेले शासकीय अनुदान वितरित करण्यात येईल.

३. ज्या वैयक्तिक लाभार्थीकडे अथवा बचत गट/सहकारी संस्था/ संयुक्त दायित्व गट/ मत्स्यउत्पादक संघटना सभासदांकडे शोभिवंत मत्स्यप्रजाती संवर्धन प्रकल्पाच्या उभारणीकरिता आवश्यक किमान ७ वर्षांच्या कालावधीकरिता नोंदणीकृत भाडेपट्टीतत्वारील ३०० चौ.फुट. रिक्त जागा (शक्यतो घराजवळ) मुबलक पाणीपुरवठयासह उपलब्ध असेल, अशा लाभार्थ्यांनाच सदर प्रकल्पाकरिता मंजूर केलेले शासकीय अनुदान वितरित करण्यात येईल.

४. सदर प्रकल्पामध्ये शोभिवंत मत्स्यप्रजाती संवर्धनसाठी सिमेंट टाक्या व काचेच्या टाक्यांचा तसेच संरक्षणात्मक छताचा समावेश असणे आवश्यक आहे.

५. सदर प्रकल्प किंमतीमध्ये भांडवली खर्च, आवर्ती खर्च व देखभाली खर्चाचा समावेश आहे.

६. सदर प्रकल्पाकरिता मंजूर करण्यात आलेले शासकीय अनुदान हे प्रति प्रकल्प एक व्यक्तीपुरते मर्यादित आहे.

७. शासकीय अनुदान हे स्वयंसहाय्यता गटामधील सदस्यांना देखील प्रदान करण्यात येईल जे एकत्र येऊन सदर युनिट एकत्रित प्रकल्प म्हणून स्थापन करु शकतील. तथापि ग्रुपमधील प्रत्येक सदस्याने अट क्र. २ व ३ चे पालन करणे आवश्यक आहे.

८. सदर प्रकल्पाकरिता मंजूर करण्यात आलेले शासकीय अनुदान हे प्रति प्रकल्प एक व्यक्तीपुरते मर्यादित आहे. ग्रुपकरीता जास्तीत जास्त २० युनिट अनुदानास पात्र असतील. तथापि, उद्योजक संस्था/कंपन्या यांच्यासाठी अंमलबजावणीबाबत आणि उच्चतम मर्यादेबाबत केंद्रीय मंजूरी समिती अंतिम निर्णय घेईल.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
३.२	**मध्यम आकारातील शोभिवंत मत्स्यप्रजाती संगोपन/ संवर्धन प्रकल्प (सागरी व गोड्या पाण्यातील शोभिवंत मत्स्य प्रजातींकरिता)**	(संख्या)	८.००	३.२०	४.८०

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. सदर प्रकल्पाकरीता लाभार्थीने तांत्रिक व आर्थिक बाबींचा तपशीलवार असलेला सर्वसमावेशक प्रस्ताव आवश्यक असलेल्या जमिनीच्या कागदपत्रांसह (स्वत:च्या मालकीची/ नोंदणीकृत भाडेतत्त्वावरील जमीन) सादर करणे आवश्यक आहे.

२. ज्या लाभार्थीकडे शोभिवंत मत्स्य प्रजाती संवर्धनासाठी स्वमालकीची आवश्यक मुबलक पाणीपुरवठयासह १५० चौ.मी. रिक्त जागा (शक्यतो घराजवळ) उपलब्ध असेल, अशा लाभार्थ्यांनाच सदर प्रकल्पाकरिता मंजूर केलेले शासकीय अनुदान वितरित करण्यात येईल.

३. ज्या लाभार्थीकडे शोभिवंत मत्स्यप्रजाती संवर्धनासाठी आवश्यक किमान ७ वर्षांच्या कालावधीकरिता नोंदणीकृत भाडेपट्टीतत्वारील १५० चौ.मी. रिक्त जागा (शक्यतो घराजवळ) मुबलक पाणीपुरवठयासह उपलब्ध असेल, अशा लाभार्थ्यांनाच सदर प्रकल्पाकरिता मंजूर केलेले शासकीय अनुदान वितरित करण्यात येईल.

४. सदर प्रकल्प किंमतीमध्ये भांडवली खर्च, आवर्ती खर्च व देखभाली खर्चाचा समावेश आहे.

५. सदर प्रकल्पामध्ये संरक्षणात्मक छत, माशांचे प्रजनन, संवर्धन व संगोपनाकरिता तसेच जलीय वनस्पतींच्या लागवडीकरिता आवश्यक टाक्यांचा समावेश असावा.

६. सदर प्रकल्पाकरिता मंजूर करण्यात आलेले शासकीय अनुदान हे वैयक्तिक लाभार्थ्यासाठी एक संच इतके मर्यादित आहे. गट/संस्था/FFPOs/CS करीता जास्तीत जास्त २० युनिट अनुदानास पात्र असतील. मासे उत्पादक संस्था व कंपनी (FFPOs/Cs)यांना मंजूर करावयाच्या युनिटच्या उच्चतम मर्यादेबाबत केंद्रीय मंजूरी समिती अंतिम निर्णय घेईल.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा./अ.ज./ महिला (६०%)
३.३	**एकात्मिक शोभिवंत मत्स्य प्रजाती पालन प्रकल्प (गोडया पाण्यातील शोभिवंत मत्स्य प्रजातींच्या प्रजनन व संवर्धनाकरिता)**	(संख्या)	२५.००	१०.००	१५.००
३.४	**एकात्मिक शोभिवंत मत्स्य प्रजाती पालन प्रकल्प (सागरी शोभिवंत मत्स्य प्रजातींच्या प्रजनन व संवर्धनाकरिता)**	(संख्या)	३०.००	१२.००	१८.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. सदर प्रकल्पाकरीता लाभार्थीने तांत्रिक व आर्थिक बाबींचा तपशीलवार असलेला सर्वसमावेशक प्रस्ताव आवश्यक असलेल्या जमिनीच्या कागदपत्रांसह (स्वत:च्या मालकीची / नोंदणीकृत भाडेतत्त्वावरील जमीन) व लाभार्थीची आर्थिक क्षमता दर्शविणाऱ्या कागदपत्रांसह सादर करणे आवश्यक आहे.

२. ज्या वैयक्तिक लाभार्थीकडे अथवा बचत गट/सहकारी संस्था / संयुक्त दायित्व गट/ मत्स्यउत्पादक संघटना सभासदांकडे एकत्रीकृत/एकीकृत शोभिवंत मत्स्यप्रजाती पालन प्रकल्पाच्या उभारणीकरिता स्वमालकीची आवश्यक मुबलक पाणीपुरवठयासह ५०० चौ.मी. रिक्त जागा उपलब्ध असेल, अशा लाभार्थ्यांनाच सदर प्रकल्पाकरिता मंजूर केलेले शासकीय अनुदान वितरित करण्यात येईल.

३. ज्या वैयक्तिक लाभार्थीकडे अथवा बचत गट/सहकारी संस्था/ संयुक्त दायित्व गट/ मत्स्यउत्पादक संघटना सभासदांकडे शोभिवंत मत्स्यसंवर्धनासाठी आवश्यक किमान ७ वर्षांच्या कालावधीकरिता नोंदणीकृत भाडेपट्टीतत्वारील ५०० चौ.मी. रिक्त जागा मुबलक पाणीपुरवठयासह उपलब्ध असेल, अशा लाभार्थ्यांनाच सदर प्रकल्पाकरिता मंजूर केलेले शासकीय अनुदान वितरित करण्यात येईल.

४. सदर प्रकल्पामध्ये संरक्षणात्मक छत, गोडे / खारेपाणी पुरवठ्यासाठी आवश्यक सुविधा, मत्स्यप्रजनन, मत्स्यबीज संगोपन व संवर्धन तसेच नैसर्गिक खाद्य तयार करणेकरीता आवश्यक असलेल्या टाक्या, लहान प्रयोगशाळा, नियमित पाणी व वीजपुरवठ्याची सुविधा यासह एकात्मिक शोभिवंत मत्स्यप्रजाती पालन प्रकल्पासाठी आवश्यक असणाऱ्या सर्व पायाभूत सुविधांचा समावेश असणे आवश्यक आहे.

५. सदर प्रकल्पाची शोभिवंत मत्स्यप्रजाती बीज उत्पादनाची किमान क्षमता १ लक्ष मत्स्यबीज प्रति वर्ष इतकी असावी तसेच प्रकल्पाच्या व्यवस्थापनाकरिता कुशल तांत्रिक कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती करणे आवश्यक आहे.

६. प्रकल्पाचे उभारणीपश्चात कामकाज, व्यवस्थापन आणि देखभाल हे लाभार्थ्याने स्वखर्चाने समाधानकारकरित्या चालविणे अनिवार्य आहे

७. लाभार्थीने सदर शासकीय अनुदानित प्रकल्पामधून इतर मत्स्यसंवर्धकास रास्त दरामध्ये शोभिवंत मत्स्यप्रजातींचे बीज पुरवठा करणे आवश्यक आहे.

९. सदर प्रकल्पाकरिता मंजूर करण्यात आलेले शासकीय अनुदान हे वैयक्तिक लाभार्थ्यासाठी एक संच इतके मर्यादित आहे. गट/संस्था/मच्छिमार स्वंयमसहाय्यता गट (SHGs) /संयुक्त दाईत्व गट (JLGs) करीता जास्तीत जास्त २० युनिट अनुदानास पात्र असतील. मासे उत्पादक संस्था व कंपनी (FFPOs/Cs)यांना मंजूर करावयाच्या युनिटच्या उच्चतम मर्यादेबाबत केंद्रीय मंजूरी समिती अंतिम निर्णय घेईल.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा./अ.ज./ महिला (६०%)
३.५	**शोभिवंत मत्स्यप्रजातींची प्रजनक बँक उभारणी करणे.**	(संख्या)	१००.००	४०.००	६०.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. सदर प्रकल्पाकरीता लाभार्थीने तांत्रिक व आर्थिक तपशील,मत्स्यप्रजनकांच्या प्रजातीबाबतची माहिती, समाविष्ट भांडवली व आवर्ती खर्च, लाभार्थीची आर्थिक क्षमता दर्शविणारे विवरणपत्र, बँकेचे संमतीपत्र (सदर प्रल्पाकरीता कर्ज घेतले असल्यास), इतर कोणीतीही शासकीय अनुदान योजनेचा लाभ न घेतल्याबाबतचे प्रमाणपत्र, प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष स्वरूपात स्थानिक पातळीवर निर्माण होणारा रोजगार, शोभिवंत माश्यांच्या उत्पादनातील वाढ तसेच प्रकल्प

अंमलबजावणीची विशिष्ट कालमर्यादा इ. बाबींचा समर्थनात्मक तपशीलवार अहवाल आवश्यक सर्व कागपत्रांसह सादर करणे आवश्यक आहे.

२. लाभार्थीने प्रकल्पाकरिता आवश्यक जागेचा तपशील दर्शविणारी आवश्यक कागदपत्रे सादर करणे अनिवार्य आहे. सदर जागा हि भाडेपट्टीने घेतली असल्यास सदर भाडेपट्टी करार हा १० वर्षांकरिता केलेला असावा तसेच भाडेपट्टी करारनामा हा नोंदणीकृत स्वरूपातील असणे आवश्यक आहे.

३. प्रकल्पाचे उभारणी पश्चात कामकाज, व्यवस्थापन आणि देखभाल हे लाभार्थ्याने स्वखर्चाने समाधानकारकरित्या चालविणे अनिवार्य आहे.

४. शोभिवंत मत्स्यप्रजातींची प्रजनक बँक उभारणीकरिता प्रकल्पाचा मंजूर अंदाजित खर्च हा प्रकल्प उभारलेल्या भागामधील प्रचलित/ सद्यस्थितीतील बाजारदरावर आधारित असावा.

५. सदर प्रकल्पाकरिता मंजूर करण्यात आलेले शासकीय अनुदान हे वैयक्तिक लाभार्थीस एक प्रकल्प आणि मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्था/मत्स्य स्वयं सहाय्यता गट (SHGs) /संयुक्त दाईत्व गट (JLGs) करीता जास्तीत जास्त २ युनिट अनुदानास पात्र असतील.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
३.६	**पर्यटनात्मक मत्स्यव्यवसाय**	(संख्या)	५०.००	२०.००	३०.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. सदर प्रकल्पाकरीता लाभार्थीने तांत्रिक व आर्थिक बाबींचा तपशीलवार असलेला सर्वसमावेशक प्रस्ताव (कामाचे अंदाजपत्रक व आराखड्यासह) सादर करणे आवश्यक आहे.

२. लाभार्थीने प्रकल्पाच्या उभारणीकरिता आवश्यक असलेल्या जागेच्या (किमान ०.४ हे जलक्षेत्र) प्रकल्पाकरिता आवश्यक जागेचा तपशील दर्शविणारी आवश्यक कागदपत्रे सादर करणे अनिवार्य आहे. सदर जागा ही भाडेपट्टीने घेतली असल्यास सदर भाडेपट्टी करार हा १० वर्षांकरिता केलेला असावा तसेच भाडेपट्टी करारनामा हा नोंदणीकृत स्वरूपातील असणे आवश्यक आहे.

३. सदर प्रकल्प हा खुल्या स्वरुपातील जलस्रोत जसे समुद्र, नदी, तलाव, जलाशय, बारमाही प्रवाह या ठिकाणी उभारला असल्यास पर्यटनात्मक मत्स्यव्यवसाय म्हणून ग्राह्य धरला जाईल.

४. या योजनेकरिताची अनुदान रक्कम ही प्रत्येक प्रकल्प अहवालाच्या पडताळणीच्या आधारावर मूल्यमापित केली जाईल व प्रति प्रकल्प जास्तीत जास्त रु. ५०.०० लक्ष इतके अनुदान मंजूर केले जाईल.

५. सागरी क्षेत्रामध्ये उभारण्यात येणाऱ्या पर्यटनात्मक मत्स्यव्यवसाय प्रकल्पासाठी स्थानिक पातळीवरील बेरोजगार युवकांना रोजगाराची संधी म्हणून प्रथम प्राधान्य दिले जाईल.

६. सागरी व भूजलाशयीन क्षेत्रामध्ये मोठ्या प्रमाणावर रोजगार संधी उपलब्ध करून देणाऱ्या नाविन्यपूर्ण प्रकल्पांना सदर योजनेंतर्गत प्रथम प्राधान्य दिले जाईल.

७. स्थानिक पातळीवर निर्माण होणाऱ्या प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगाराचा तपशील लाभार्थीने प्रकल्प प्रस्तावामध्ये सादर करणे अनिवार्य आहे.

४. मत्स्यव्यवसायामध्ये आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
४.१	**मोठ्या आकाराचे RAS (Recirculating Aquaculture System) पाणी पुन:वापर मत्स्यपालन प्रणालीची स्थापना (कमीत कमी ९० घनमीटर प्रति टाकी अशा ८ टाक्या, क्षमता ४० टन/पीक) बायोफ्लॉक (४ मीटर व्यास असलेले ५० टाक्या व १.५ मी. उंची) संवर्धन प्रणाली**	संख्या	५०	२०	३०

४.२	मध्यम आकाराचे RAS पाणी पुन:वापर मत्स्यपालन प्रणालीची स्थापना (कमीत कमी ३० घनमीटर प्रति टाकी अशा ६ टाक्या, क्षमता १० टन/पीक) बायोफ्लॉक (४ मीटर व्यास असलेले २५ टाक्या व १.० मी. उंची) संवर्धन प्रणाली	संख्या	२५.००	१०.००	१५.००
४.३	लहान आकाराचे RAS पाणी पुन:वापर मत्स्यपालन प्रणालीची स्थापना (१०० घनमीटर क्षमतेची १ टाकी) बायोफ्लॉक (४ मीटर व्यास असलेले ७ टाक्या व १.५ मी. उंची) संवर्धन प्रणाली	संख्या	७.५०	३.००	४.५०
४.४	घरामागील अंगणात मिनी आकाराचे RAS पाणी पुन:वापर मत्स्यपालन प्रणालीची स्थापना	संख्या	०.५०	०.२०	०.३०

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थीनी सविस्तर प्रकल्प अहवाल (डीपीआर) संपूर्णसमर्थनासह आणि तांत्रिक-आर्थिक तपशीलांसह सादर करावेत, ज्यामध्ये उत्पादन घेण्यात येणा-या प्रजाती, भांडवल खर्च आणि आवर्ती खर्चाचा समावेश असावा. प्रकल्प अहवालात स्थानिक लोकसंख्येस अपेक्षित प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार निर्मितीचा तपशील, मत्स्य उत्पादन वाढ तसेच प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक कालावधी इ .चा समावेश असावा.

२. पाण्याचा स्रोत पृष्ठभागीय पाण्याचे स्रोत उदा.कालवा, नदी, विहीर, बोअरवेल, भूजल इ.RAS करीता उपयोग करु शकतो.

३. लाभार्थ्यांनी अतिक्रमण विरहित जमीन (एकतर स्वत:चे नावे/ नोंदणीकृत भाडेकरार कागदपत्र) उपलब्ध असल्याचा कागदोपत्री पुरावा सादर करणे आवश्यक आहे. भाडेतत्त्वावर घेतलेल्या जागेचा भाडेकरार कालावधी १० वर्षापेक्षा कमी नसावा व नोंदणीकृत भाडेकरार दस्तऐवज स्व-प्रस्तावित प्रकल्प अहवालामध्ये समाविष्ट करणे आवश्यक आहे.

४. स्थानिक पातळीवर निर्माण होणाऱ्या प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगाराचा तपशील लाभार्थीने प्रकल्प प्रस्तावामध्ये सादर करणे अनिवार्य आहे.

५. RAS चे बांधकाम झाल्यानंतर प्रकल्प व्यवस्थापन व देखभालीचे काम लाभार्थ्यांनी त्यांच्या स्वखर्चावर समाधानकारक पद्धतीने करावे.

६. तयार करण्यात आलेल्या RAS प्रणालीकरीता पायाभूत सुविधांसह जल उपचार (Water Treatment) संच असणे आवश्यक आहे.

७. मत्स्यबीज, खाद्य व उत्पादीत होणा-या मालाकरीता बाजारपेठ उपलब्ध करणे ही जबाबदारी केवळ लाभार्थीची असेल.

८. वैयक्तीक लाभार्थीकरीता मोठ्या क्षमतेचे जास्तीत जास्त१ युनिट ,मध्यम क्षमतेचे जास्तीत जास्त १ युनिट, लहान क्षमतेचे जास्तीत जास्त १ युनिट शासकीय अनुदानास पात्र असतील.

९. गट /संस्था यांच्यासाठी मोठ्या क्षमतेचे जास्तीत जास्त २ युनिट ,मध्यम क्षमतेचे जास्तीत जास्त ३ युनिट, लहान क्षमतेचे जास्तीत जास्त ४ युनिट शासकीय अनुदानास पात्र असतील. मासे उत्पादक संस्था/कंपनी (Fish Farmers Producers Organisation- FFPO) यांचे बाबतीत कमाल जागेची मर्यादा केंद्रीय मंजूरी समिति निश्चित करेल.

१०. लहान RAS बाबत मच्छिमार गटातील सदस्यांना प्रति युनिट १ प्रमाणे घरामागील परिसरात जास्तीत जास्त २० युनिट शासकीय अनुदान पात्र असेल.

११. विदेशी मत्स्य प्रजातींच्या संवर्धनाकरीता (Exotic fish species) शासनाकडून परवानगी घेणे अनिवार्य आहे.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु. लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
४.५	भूजलाशयीन पिंजरा मत्स्यसंवर्धन	संख्या	३.००	१.२०	१.८०

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. जलाशयांमध्ये पिंजरा उभारणीकरीता लाभार्थ्यांनी राज्य शासनाची आणि इतर संबंधित सक्षम प्राधिकरणांकडून पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक आहे.

२. पिंजरा मत्स्यसंवर्धनाकरीता निवडण्यात आलेल्या जलाशयामध्ये वर्षभर पाणीसाठा असला पाहिजे तसेच पिंजरा उभारणी क्षेत्रामध्ये अंदाजे ८ मीटर खोलीसह पाणी असले पाहिजे.
३. लाभार्थी परिपूर्ण प्रकल्प अहवाल सादर करतील, ज्यामध्ये तांत्रिक व आर्थिक तपशील, पिंज-यांची तांत्रिक वैशिष्ट्ये, प्रकल्प किंमत, संवर्धन करण्यात येणा-या प्रजाती, आवर्ती खर्च, प्राप्त परवानगी, स्थानिक व्यक्तींना प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष रोजगार, प्रकल्प अमंलबजावणीकरीता / लाभार्थी हिस्याची पूर्तता करण्यासाठी आर्थिक स्रोत, बँकचे हमीपत्र, स्वत : च्या गुंतवणूकीचे घोषणापत्र इ. चा समावेश असणे आवश्यक.
४. वैयक्तिक लाभार्थी / मत्स्यसंवर्धक जास्तीत जास्त ५ पिंज-यांकरीता शासकीय अनुदानास पात्र राहतील. तसेच कमीत कमी १० सदस्य असलेल्या मत्स्य सहकारी संस्था / स्वंयमसहाय्यता/संयुक्त दायीत्व गट इत्यादी करीता जास्तीत जास्त २० पिंज-यांकरीता शासकीय अनुदान प्रतिबंधित असेल. मासे उत्पादक संस्था/कंपनी (Fish Farmers Producers Organisation- FFPO/Cs) यांचे बाबतीत कमाल जागेची मर्यादा केंद्रीय मंजूरी समिती निश्चित करेल.
५. विदेशी मत्स्य प्रजातींच्या संवर्धनाकरीता (Exotic fish species) शासनाकडून परवानगी घेणे अनिवार्य आहे.

अ.क्र.	**उप-घटक व उपक्रम**	**परिमाण**	**प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)**	**शासकीय अनुदान (रु.लाखात)**	
				सर्वसाधारण (४०%)	**अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)**
४.६	**खुल्या जलाशय/ पाणी साठ्यांमध्ये पेन पद्धतीने मत्स्य संवर्धन**	**प्रति हेक्टर**	३.००	१.२०	१.८०

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. जलाशयांमध्ये पेन उभारणीकरीता लाभार्थ्यांनी राज्य शासनाची आणि इतर संबंधित सक्षम प्राधिकरणांकडून आवश्यक पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक आहे.
२. पेन संवर्धनाकरीता निवडण्यात आलेल्या जलाशयामधील पेन साठी निवडलेल्या क्षेत्रामध्ये पाण्याची पुरेशी खोली असणे आवश्यक आहे.
३. लाभार्थींनी प्रकल्प अहवालामध्ये तांत्रिक व आर्थिक तपशील, पिंज-यांची तांत्रिक वैशिष्ट्ये, प्रकल्प किंमत, संवर्धन करण्यात येणा-या प्रजाती, आवर्ती खर्च, प्राप्त परवानगी, प्रकल्प अमंलबजावणीकरीता / लाभार्थी हिस्याची पूर्तता करण्यासाठी आर्थिक स्रोत, बँकचे हमीपत्र, स्वत :च्या गुंतवणूकीचे घोषणापत्र इ. चा समावेश असणे आवश्यक आहे.
४. वैयक्तीक लाभार्थीकरीता जास्तीत जास्त २ हेक्टर व मच्छिमार समुह गट,मच्छिमार स्वयम सहाय्यता गट(SHGs), मच्छीमार सहकारी संस्था, इत्यादी करीता प्रति सदस्य २ याप्रमाणात जलाशयाचे जास्तीत जास्त २० हेक्टर क्षेत्र/ प्रती गट याप्रमाणे शासकीय अनुदान प्रतिबंधित असेल. मासे उत्पादक संस्था/कंपनी (Fish Farmers Producers Organisation- FFPO/Cs) यांचे बाबतीत कमाल जागेची मर्यादा केंद्रीय मंजूरी समिती निश्चित करेल.
५. विदेशी मत्स्य प्रजातींच्या संवर्धनाकरीता (Exotic Fish Species) शासनाकडून परवानगी घेणे अनिवार्य आहे.
६. जलाशयातील मत्स्यव्यवसाय विकासाच्या बाबतीत, पेन संवर्धनाचा एक संच प्रत्येक लहान / लघु-जलाशयात समाविष्ट केला जाऊ शकतो.

ब. मत्स्यव्यवसायाकरीता पायाभूत सुविधा आणि मासेमारी नंतरचे व्यवस्थापन

५. मासेमारी नंतरचे आणि शित साखळी व्यवस्थापन

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
५.१	शीतगृह / बर्फ कारखाना स्थापना				
	१० टन क्षमता शीतगृह / बर्फ कारखाना	संख्या	४०.००	१६.००	२४.००
	२० टन क्षमता शीतगृह / बर्फ कारखाना	संख्या	८०.००	३२.००	४८.००
	३० टन क्षमता शीतगृह / बर्फ कारखाना	संख्या	१२०.००	४८.००	७२.००
	५० टन क्षमता शीतगृह / बर्फ कारखाना	संख्या	१५०.००	६०.००	९०.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थी परीपूर्ण प्रकल्प अहवाल (DPR) सादर करतील ज्यामध्ये तांत्रिक व आर्थिक तपशील, बर्फ कारखाना/ शीतगृह घटकांची तांत्रिक वैशिष्ट्ये, प्रकल्प किंमत तपशिलासह, प्रकल्प पूर्ण होण्यास लागणारा कालावधी, आवर्ती खर्च, परवानगी, प्रकल्प अमंलबजावणीकरीता / लाभार्थी हिस्याची पूर्तता करण्यासाठी आर्थिक स्त्रोत, बँकचे हमीपत्र, स्वत: च्या गुंतवणूकीचे घोषणापत्र इ. चा समावेश असणे आवश्यक.
२. प्रकल्प किंमत ही अद्यावत दरसुची नुसार आणि विद्यमान बाजार दराच्या आधारे देय असणे आवश्यक आहे.
३. लाभार्थ्यांनी अतीक्रमण विरहित जमीन (एकतर स्वत:चे नावे/नोंदणीकृत भाडेकरार कागदपत्र) उपलब्ध असल्याचा कागदोपत्री पुरावा सादर करणे आवश्यक आहे .भाडेतत्त्वावर घेतलेल्या जागेचा भाडेकरार कालावधी १०(दहा) वर्षांपेक्षा कमी नसावा व नोंदणीकृत भाडेकरार दस्तऐवज प्रकल्प अहवालामध्ये समाविष्ट करणे आवश्यक आहे.
४. प्रकल्प कार्यान्वित झाल्यानंतर होणारा व्यवस्थापन व देखभालीचा खर्च लाभार्थ्यांनी स्वखर्चातून समाधानकारक पद्धतीने करावा.
५. प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजनेअंतर्गत बर्फ कारखाना/ शीतगृह इत्यादी प्रकल्पांसाठी शासकीय अनुदान हे संबंधित उप-घटक / क्रियाकल्पांमध्ये दर्शविल्या गेलेल्या प्रत्यक्ष किंमतीनुसार असेल.
६. केंद्र शासनाच्या मत्स्यव्यवसाय विभाग, मत्स्यव्यवसाय मंत्रालय, पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय मंत्रालयाच्या प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजनेअंतर्गत शासकीय अनुदानातून बर्फ कारखाना /शीतगृह बांधकाम केले असल्याने लाभार्थीने बर्फ कारखाना/ शीतगृह उभारणी केलेल्या ठिकाणी शासकीय अनुदानातून प्रकल्प उभारणी केले असल्याचे एक फलक कायमस्वरुपी प्रदर्शित करणे आवश्यक राहिल.
७. लाभार्थ्यांनी शासकीय अर्थसहाय्य प्राप्त असलेल्या बर्फ कारखान्यातून मच्छीमार व मत्स्यव्यावसायिकांना परवडणाऱ्या किंमतीवर बर्फाचा पुरवठा सुनिश्चित करावा.
८. लाभार्थी बर्फ कारखाना / शीतगृह इत्यादीच्या गुणवत्ता, विकास, आणि व्यवस्थापनात काही बदल करावयाचे असल्यास शासकीय नियमांचे पालन करेल.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
५.२	शीतगृह/ बर्फ कारखाना यांचे आधुनिकीकरण	संख्या	५०.००	२०.००	३०.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थी परीपूर्ण प्रकल्प अहवाल (DPR) सादर करतील, ज्यामध्ये तांत्रिक व आर्थिक तपशील, बर्फ कारखाना/ शीतगृह आधुनिकीकरण/नुतनीकरणाची तांत्रिक वैशिष्ट्ये, प्रकल्प किंमत तपशिलासह, प्रकल्प पूर्ण होण्यास लागणारा कालावधी, आवर्ती खर्च, परवानगी, प्रकल्प अमंलबजावणीकरीता / लाभार्थी हिस्याची पूर्तता करण्यासाठी आर्थिक स्त्रोत, बँकचे हमीपत्र, स्वगुंतवणूकीचे घोषणापत्र इ. चा समावेश असणे आवश्यक आहे.
२. कमीतकमी १० वर्षे जुन्या विद्यमान व कार्यान्वित बर्फ कारखाना / शितगृहाचे आधुनिकीकरण केवळ एकदाच शासकीय अनुदानाकरीता विचारात घेतले जाईल.
३. कार्यान्वित बर्फ कारखाना / शितगृहाचे नूतनीकरण / आधुनिकीकरण यामध्ये इमारतीचे काम, कारखान्यातील मशीन्स बदलणे, विद्युतीकरण व पाणीपुरवठा, स्वच्छता कामे इत्यादींचा समावेश असेल ज्यायोगे अस्तित्वात असलेल्या कारख्यान्याची कार्यक्षमता वाढविणे, दर्जेदार बर्फ आणि सेवांचा पुरवठा करणे इत्यादी शक्य होईल.
४. लाभार्थ्यांकडे पायाभूत सुविधांचा विकास करण्यात येणा-या प्रकल्पांची मालकी असावी आणि यासंबंधी कागदोपत्री पुरावे सादर करावेत.
५. लाभार्थ्यांनी याची खात्री करुन घ्यावी की आधुनिकीकरण केलेले कारखाने /पायाभूत सुविधा इत्यादींचे परिचालन व देखभाल खर्च त्यांनी स्वत: करणे गरजेचे राहील.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
५.३	रेफ्रीजरेटेड वाहन	संख्या	२५.००	१०.००	१५.००
५.४	इंन्सुलेटेड वाहन	संख्या	२०.००	८.००	१२.००
५.५	मोटर सायकलसह शितपेटी	संख्या	०.७५	०.३०	०.४५
५.६	सायकलसह शितपेटी	संख्या	०.१०	०.०४	०.०६
५.७	तीनचाकीसह शितपेटी, ई-रिक्षासह - मासेविक्रीकरीता	संख्या	३.००	१.२०	१.८०
५.८	जिवंत मासळी विक्री केंद्र	संख्या	२०.००	८.००	१२.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थीनी अनुदानातील लाभार्थींचा हिस्सा पूर्ण करण्यासाठी आर्थिक स्त्रोतांच्या उपलब्धतेसह स्वनिहीत प्रकल्प प्रस्ताव सादर करावा.

२. लाभार्थ्यांनी मासळी वाहतुकीकरीता वापरण्यात येणारी वाहने चालू/कार्यरत स्थितीत आहेत हे सुनिश्चित करणे आवश्यक आहे.

३. मासळी वाहतुकीच्या वाहनांची देखभाल व परिचालन खर्च लाभार्थ्यांनी त्यांच्या स्वखर्चावर पूर्ण केला पाहिजे.

४. मासळी वाहतुकीच्या वाहनांच्या सुविधांच्या खरेदी, ऑपरेशन, देखभाल आणि व्यवस्थापनावर झालेल्या कोणत्याही नुकसानीस राज्य / केंद्र शासन जबाबदार राहणार नाही.

५. मासळी वाहतुकीच्या वाहनांच्या सुविधांच्या देखभाल व संचालनावर संबंधित राज्य / केंद्र शासनाने काही नियम लादल्यास लाभार्थीनी नियम / कायद्यांचे पालन केले पाहिजे.

६. लाभार्थीनी याची खात्री करुन घ्यावी की योजनेअंतर्गत प्राप्त झालेली मासळी वाहतूक वाहने / सुविधा केवळ मासे आणि मत्स्यव्यवसाय संबंधित वस्तूंच्या वाहतुकीसाठी वापरली जातील, अन्य कोणत्याही हेतूसाठी वापरली जाणार नाहीत. वैयक्तीक लाभार्थी असल्यास वाहन परवाना हा त्याचेच नावांने असावा व ग्रुप असल्यास वाहन परवाना हा ग्रुपमधील सदस्यांचा असावा अथवा वाहन चालकाचे हमिपत्र सादर करावे.

७. जर प्रधानमंत्री मत्स्य संपदा योजेनेअंतर्गत अनुदानित मासळी वाहतूक करणारी वाहने मासळी वाहतुकीकरीता वापरली जात नसल्याचे आढळून आले तर भारत सरकार / राज्य शासन अनुदानाद्वारे देण्यात आलेली संपूर्ण मदत लाभार्थीकडून व्याजासह वसूल करेल.

८. राज्य शासन मार्फत मत्स्यव्यवसाय विभाग, अंतर्गत शासकीय अनुदानातून खरेदी करण्यात आलेल्या मासळी वाहतुकीच्या वाहनावर शासकीय लाभातून वाहन खरेदी केले असे कायमस्वरूपी दर्शवतील.

९. जीवंत मासळी विक्री केंद्र हे एक स्थिर केंद्र किंवा फिरते वाहन किंवा दोन्ही प्रकारचे असू शकते.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
५.९	मत्स्यखाद्य कारखाना				
अ.	लघु कारखाना - क्षमता २ मे.टन / दिवस	संख्या	३०.००	१२.००	१८.००
ब.	मध्यम कारखाना - क्षमता ८ मे.टन / दिवस	संख्या	१००.००	४०.००	६०.००
क.	मोठा कारखाना - क्षमता २० मे.टन / दिवस	संख्या	२००.००	८०.००	१२०.००
५.१०	मत्स्यखाद्य कारखाना - क्षमता १०० मे.टन / दिवस	संख्या	६५०.००	२६०.००	३९०.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थीने प्रकल्पाच्या मागणी व पुरवठ्यातील अंतर, तपशीलवार खर्चाचे अंदाजपत्रक, मत्स्यखाद्य कारखान्याची तांत्रिक वैशिष्ट्ये, आवर्ती किंमत, लाभार्थींच्या अनुदानाच्या हिस्स्याची पूर्तता करण्यासाठी आवश्यक निधीचा स्रोत यासाठी कर्जाची तरतूद, बँक संमतीपत्र यासह प्रस्तावित प्रकल्पाद्वारे स्थानिक लोकसंख्येस होणारी अपेक्षित प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार निर्मिती आणि प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक कालावधी तसेच सदर प्रकल्पाकरीता इतर कुठल्याही शासकीय अनुदानाचा लाभ घेतला गेलेला नाही असे तपशिलवार प्रकल्प अहवालामध्ये नमूद करणे आवश्यक आहे.
२. प्रकल्प किंमत ही अद्यावत दरसुचीनुसार आणि विद्यमान बाजार दराच्या आधारे देय असणे आवश्यक आहे.
३. लाभार्थ्यांनी अतीक्रमण विरहित जमीन (एकतर स्वत:चे/ नांवे नोंदणीकृत भाडेपट्टी कागदपत्र) उपलब्ध असल्याचा कागदोपत्री पुरावा सादर करणे आवश्यक आहे. भाडेतत्त्वावर घेतलेल्या जागेचा भाडेकरार कालावधी १०(दहा) वर्षांपेक्षा कमी नसावा व नोंदणीकृत लीज दस्तऐवज स्व-प्रस्तावित प्रकल्प अहवालामध्ये समाविष्ट करणे आवश्यक आहे.
४. मत्स्यखाद्यकारखाना सुस्थितीत ठेवण्यासाठी बांधकाम पूर्ण झाल्यानंतरच्या सर्व पायाभूत सुविधा, परिचालन खर्च, देखभाल आणि उत्तर बांधकाम व्यवस्थापन खर्च हा लाभार्थी स्वत: करेल असे हमीपत्र प्रकल्प अहवालासमवेत सादर करणे आवश्यक आहे.
५. केंद्र व राज्य शासन मत्स्यव्यवसाय विभागा मार्फत, प्रधानमंत्री मत्स्य संपदा योजनेअंतर्गत शासकीय अनुदानातून मत्स्यखाद्य कारखाना बांधकाम केले असल्याने लाभार्थीने मत्स्यखाद्य कारखाना उभारणी केलेल्या ठिकाणी शासकीय अनुदानातून प्रकल्प उभारणी केले असल्याचे एक फलक कायमस्वरुपी प्रदर्शित करतील.
६. लाभार्थी शासकीय अनुदान प्राप्त असलेल्या मत्स्य खाद्य कारखान्यातून मत्स्यसंवर्धकांना परवडणा-या किंमतीत मत्स्यखाद्याचा पुरवठा सुनिश्चित करतील.
७. मत्स्यखाद्य गुणवत्ता विकास करण्यासाठी शासनाने निर्गमित केलेल्या नियमांचे पालन करणे लाभार्थीस बंधनकारक राहील.
८. प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजनेअंतर्गत मत्स्यखाद्य कारखाना प्रकल्पांसाठी शासकीय अनुदान हे संबंधित उप-घटक / क्रियाकल्पांमध्ये दर्शविल्या गेलेल्या प्रत्यक्ष किंमतीनुसार असेल.
९. मत्स्यखाद्य कारखाना प्रमाणीकरण (Accreditation)हा प्रकल्प अंदाजपत्रकाचा भाग असेल व अनिवार्य राहील.

६. बाजारपेठ आणि विपणन सुविधा

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
६.१	**किरकोळ मासे विक्री बाजाराचे बांधकाम, शोभिवंत मासे विक्रीसह**	संख्या	१००.००	४०.००	६०.००
६.२	**मासे विक्री केंद्राचे बांधकाम, (Fish Kiosks)शोभिवंत मासे विक्रीसह**	संख्या	१०.००	४.००	६.००
६.३	**मत्स्य मुल्यवर्धन उद्योग (Fish Value Add Enterprises Unit)**	संख्या	५०.००	२०.००	३०.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थीने प्रकल्पाच्या तपशीलवार खर्चाचे अंदाजपत्रक, मासळी विक्री केंद्रासह शोभिवंत मत्स्य बाजारपेठेची तांत्रिक वैशिष्ट्ये, आवर्ती किंमत, लाभार्थींच्या अनुदानाच्या हिस्स्याची पूर्तता करण्यासाठी आवश्यक निधीचा स्रोत यासाठी कर्जाची तरतूद, बँक संमतीपत्र यासह प्रस्तावित प्रकल्पाद्वारे स्थानिक लोकसंख्येस होणारी अपेक्षित प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार निर्मिती आणि प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक कालावधी तसेच सदर प्रकल्पाकरीता इतर कुठल्याही शासकीय अनुदानाचा लाभ घेतला गेलेला नाही असे तपशिलवार प्रकल्प अहवालामध्ये नमूद करणे आवश्यक.
२. लाभार्थ्यांनी अतीक्रमण विरहित जमीन (एकतर स्वत:चे नांवे/ नोंदणीकृत भाडेपट्टी कागदपत्र) उपलब्ध असल्याचा कागदोपत्री पुरावा सादर करणे आवश्यक आहे .भाडेतत्त्वावर घेतलेल्या जागेचा भाडेकरार कालावधी १० (दहा) वर्षांपेक्षा कमी नसावा व नोंदणीकृत लीज दस्तऐवज स्व-प्रस्तावित प्रकल्प अहवालामध्ये समाविष्ट करणे आवश्यक आहे.
३. प्रकल्प अहवालामध्ये १०% खर्च हा ई-मार्केटिंगकरीता नमुद असावा.

४. मासळी विक्री केंद्र सुस्थितीत ठेवण्यासाठी बांधकाम पूर्ण झाल्यानंतरच्या सर्व पायाभूत सुविधा, परिचालन खर्च, देखभाल आणि उत्तर बांधकाम व्यवस्थापन खर्च हा लाभार्थी स्वत: करेल असे हमीपत्र प्रकल्प अहवालासमवेत सादर करणे आवश्यक आहे.

५. केंद्र व राज्य शासनाच्या मत्स्यव्यवसाय विभागा मार्फत, प्रधानमंत्री मत्स्य संपदा योजनेअंतर्गत शासकीय अनुदानातून मासळी विक्री केंद्र बांधकाम केले असल्याने लाभार्थीने मासळी विक्री केंद्र उभारणी केलेल्या ठिकाणी शासकीय अनुदानातून प्रकल्प उभारणी केले असल्याचे एक फलक कायमस्वरुपी प्रदर्शित करतील.

६. लाभार्थी शासकीय अनुदान प्राप्त असलेल्या मासळी विक्री केंद्रामध्ये स्वच्छता राखणे गरजेचे आहे. तसेच ग्राहकांना परवडणा-या किंमतीत मासळी विक्री सुनिश्चित करतील.

७. मासळी विक्री केंद्रांमध्ये गुणवत्ता विकास, व्यवस्थापन, इतर पायाभूत सुविधांमध्ये बदल करण्यासाठी शासनाने निर्गमित केलेल्या नियमांचे पालन करणे लाभार्थीस बंधनकारक राहील.

८. शहरी भाग विशेषतः महानगर पालिका क्षेत्रामध्ये या बाजारपेठा स्थापन करण्याकरिता प्राधान्य दिले जाईल.

९. लाभार्थीने प्रकल्प अहवाल व स्वनिहीत प्रस्तावामध्ये मानके व गुणवत्ता प्रमाणपत्राकरीता होणा-या प्रथम खर्चाचा समावेश करावा.

१०. **मत्स्य मुल्यवर्धन उद्योगाचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल सादर करणे आवश्यक आहे. आवश्यक साधनांमध्ये स्थापत्य बांधकाम, विद्युत काम, पाणीपुरवठा, स्वच्छता, उपक्रमे व प्लॅन्ट इत्यादीबाबींचा समावेश आहे.**

११. समुद्री शैवाल रिटेल मार्केट्स, समुद्री शैवाल मूल्य वर्धित उपक्रम, समुद्री तण विपणन आणि मूल्य यांचे समर्थन केले जाईल.

१२. वैयक्तिक लाभार्थीकरीता शासकीय अनुदान हे एका संचाकरीता मर्यादित राहील.

१३. मत्स्य गटांसाठी/स्वंयमसहाय्यता गट/मत्स्य शेतकरी गट/संयुक्त दाईत्व गट/मत्स्यसहकारी संस्था यांना शासकीय अनुदान हे जास्तीत जास्त २ युनिट इतके मर्यादित राहिल. मत्स्य उत्पादक संस्था/कंपनी (Fish Farmers Producers Organisation- FFPO/Cs) यांचे बाबतीत कमाल जागेची मर्यादा केंद्रीय मंजूरी समिती निश्चित करेल.

६.४	**मासे व मत्स्य उत्पादनांचे ई-व्यापार आणि ई-मार्केटींगसाठी ई-प्लॅटफॉर्म**	**या पोट-घटकांतील प्रकल्पांचा तपशीलवार प्रकल्प अहवालावर (डीपीआर) विचार केला जाईल.**

१. मत्स्यव्यवसाय विभाग हे मत्स्यव्यवसायाशी निगडित उपक्रम, आवश्यकता व फायदे यांच्यावर आधारीत प्रकल्प अहवालांचा विचार करेल. प्रकल्पाचा आकार व खर्च हे मत्स्यव्यवसाय विभाग निश्चित करेल.

२. लाभार्थीने सदरचा प्रकल्प किमान ५ वर्षाकरीता व्यवस्थितरीत्या चालविणे बंधनकारक राहील.

७. खोल समुद्रातील मासेमारीचा विकास

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
७.१	खोल समुद्रातील मासेमारी नौका संपादन करण्यासाठी पारंपारिक मच्छिमारांना मदत	संख्या	१२०.००	४८.००	७२.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. केवळ पारंपारिक / कारागीर मच्छीमार आणि त्यांच्या सोसायटी / संघटना / सवंयमसहाय्यता गट / मासे उत्पादक संस्था(FFPOs)/संयुक्त दाईत्व गट पात्र आहेत.

२. लाभार्थीकडे समुद्रामध्ये मासळी पकडण्यापूर्वी वैध मालकी प्रमाणपत्र, रियल क्राफ्ट अंतर्गत नोंदणी प्रमाणपत्र, फिशिंग लायसन्स आणि खलाशांचे बायोमेट्रिक आयडी कार्ड असले पाहिजेत.

३. शासकीय अनुदान हे अ)वैयक्तीक लाभार्थीसाठी एक संच ब)गट/संस्था(कमीत कमी १० सभासद), पारंपारीक मच्छिमार स्वयंम सहायता गट,पारंपारीक मच्छिमार सहकारी संस्था , यांचेसाठी दोन संच प्रती गट/संस्था याप्रमाणे अनुदानास पात्र राहतील. मासे उत्पादक संस्था/कंपनी (Fish Farmers Producers Organisation- FFPO/Cs) यांचे बाबतीत कमाल जागेची मर्यादा केंद्रीय मंजूरी समिती निश्चित करेल.

४. नौका/जहाज हे ऑनबोर्ड मशिनरी / मासेमारी उपकरणे, रेफ्रिजरेटेड स्टोरेज सुविधांसह सुसज्य असावे, खोल समुद्रात ट्युना प्रजातीचे मासळी पकडण्याचे गळ व गिल जाळे जहाजात असावीत.

५. सुरक्षित नेव्हिगेशनसाठी नियुक्त केलेल्या संप्रेषण प्रणाली, एआयएस / ट्रान्सपोंडर आणि इतर नेव्हिगेशनल उपकरणे इ. संबंधित नियमांनुसार जहाजावर असणे अनिवार्य आहे.

६. सध्याच्या तळातील ट्रॉलरच्या बदलीसाठी खोल समुद्रातील मासेमारी नौकेला पर्यायी मानले जावे आणि राज्य शासन जुन्या फिशिंग बोटची योग्य विल्हेवाट लावेल (त्याऐवजी नवीन जहाज/नौका बदलली जाईल).

७. लाभार्थी जहाज/नौकेच्या तांत्रिक-आर्थिक तपशीलांसह स्वनिहीत स्वयंस्पष्ट प्रकल्प प्रस्ताव (एससीपी) सादर करेल.

८. प्रकल्प किंमती मध्ये बायो टॉयलेटची स्थापना करणे अनिवार्य असेल.

९. लाभार्थी तपशीलवार प्रवास अहवाल, जाण्या-येण्याचा प्रवास कालावधी, प्रजातीनिहाय मासळी तपशील, किंमत (जर मासळी निर्यात केली असेल तर) विहित नमुन्यामध्ये सादर करतील.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
७.२	**निर्यातीच्या दृष्टीने सध्याच्या मासेमारी नौकांचे नुतनीकरण**	संख्या	१५.००	६.००	९.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. अप-ग्रेडेशनसाठी/सुधारणा करण्याकरीता अनुदान देण्यात येणा-या मासेमारी जहाजांमध्ये रियलक्राफ्ट अंतर्गत वैध मालकी प्रमाणपत्र, नोंदणी प्रमाणपत्र आणि मासेमारी परवाना असणे आवश्यक आहे आणि मालक / खलाशी (क्रू सदस्यांकडे) वैध बायोमेट्रिक आयडी कार्ड असणे आवश्यक आहे.

२. जहाजाच्या आयुष्यमानासह जहाज चालू अवस्थेत असले पाहिजे आणि रूपांतरणानंतर ते सखोल खोल-समुद्रात मासेमारी (ट्युना लॉंग लाईनिंगसह)करण्यास सक्षम असले पाहिजे.

३. नौकेच्या निर्यातक्षम सुधारीत श्रेणीसाठी (Upgradation) अ)यांत्रीक सरकता दरवाजासहीत उष्णतारोधक मासेसाठवणूक कक्ष, ब)उष्णतारोधक माशांचे बॉक्स क) बर्फ तयार करण्याचे यंत्र/रेफ्रीजीरेटेड समुद्राचे पाणी(Refregirated Sea Water-RSW) ड)बायोटॉयलेट उभारणे इ)फायबर प्रबलित प्लास्टीक(Fiber Reinforced Plastic-FRP) चे लाकडी डेकवर आवरण करणे ई)निर्यातक्षम स्पर्धत टिकण्यासाठी आवश्यक सुधारणा इत्यादी घटकांचा समावेश करण्यात यावा.

४. लाभार्थीने ज्या उद्देशाकरीता शासकीय अनुदान देण्यात आले आहे त्याच उद्देशाकरीता शासकीय अनुदानाचा वापर करणे बंधनकारक आहे.

५. राज्य/केंद्र शासनाच्या यापूर्वीच्या किंवा चालू असलेल्या योजनेंतर्गत ज्या जहाजांनी आधीच रूपांतरित किंवा अनुदान मिळविले आहे ते या घटकाअंतर्गत अनुदानास पात्र ठरणार नाही.

६. लाभार्थ्याने शासकीय अनुदान मिळालेल्या तारखेपासून कमीत कमी पुढील पाच वर्षांकरीता रुपांतरीत केलेले जहाज कोणत्याही अन्य पक्षास विकू नये अथवा त्याची विल्हेवाट लावू नये.

७. लाभार्थीने हे निश्चित केले पाहिजे की शासकीय सहाय्य घेतल्यानंतर अपग्रेडेशन केलेल्या जहाजाचे अन्य कोणत्याही प्रकारच्या मासेमारी पद्धतीच्या जहाजात रुपांतर करु नये.

८. प्रधानमंत्री मत्स्य संपदा योजनेअंतर्गत नमूद केलेल्या कोणत्याही अटीचे उल्लंघन केल्यास लाभार्थ्यांना १२% व्याज दराने दंड तसेच वार्षिक दंडात्मक व्याजासह संपूर्ण शासकीय अनुदानाचा परतावा करावा लागेल.

९. लाभार्थीस Exclusive Economic Zone-EEZ च्या अनुषंगाने असलेल्या मार्गदर्शक सुचना/नियम यांचे पालन करावे लागेल तसेच जहाजाने केलेल्या मासेमारी प्रवासाचा कालावधी (प्रत्येक प्रवास पूर्ण होण्याची तारीख), प्रजातीनुसार पकडलेल्या मासळीचा तपशील, त्याचे मुल्य/किंमत (निर्यात केली असल्यास), चलन आणि जीआर फॉर्मची प्रत भारतीय मत्स्यकी सर्वेक्षण (Fisheries Survey of India-FSI) ला १५ दिवसांच्या आत सादर करेल.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
७.३	**यांत्रिक मासेमारी नौकांमध्ये जैव-शौचालयांची स्थापना करणे**	संख्या	०.५०	०.२०	०.३०

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. समुद्रामध्ये स्वच्छता, प्रतिबंध आणि रोगांचा प्रसार, समुद्राचे प्रदूषण प्रतिबंध आणि संरक्षण त्यांचे पर्यावरणशास्त्र (स्वच्छ सागर) याकरिता प्रधानमंत्री मत्स्य संपदा योजनेअंतर्गत बायोटॉयलेटची उभारणी करण्यास अर्थसहाय्य देण्यात येईल.

२. बायो-टॉयलेट्सच्या फिटिंगसाठी सादर केलेल्या यांत्रिकीकृत मासेमारी जहाजांवर रीअल-क्राफ्ट अंतर्गत वैध नोंदणी प्रमाणपत्र आणि फिशिंग लायसन्स असले पाहिजेत आणि मालक / क्रू सदस्यांकडे देखील भारत सरकारने दिलेले वैध बायोमेट्रिक आयडी कार्ड असणे आवश्यक आहे.

३. यांत्रिकीकृत मासेमारी नौका चालू स्थितीत असावी व नौकेचा उपयुक्तता कालावधी संपलेला नसावा.

४. लाभार्थी आणि राज्य / केंद्र शासित प्रदेश यांनी प्रधानमंत्री मत्स्य संपदा योजनेअंतर्गत अर्थसहाय्यित बायो टॉयलेटस चालू स्थितीमध्ये ठेवणे अनिवार्य आहे. कोणत्याही परिस्थितीमध्ये बायो टॉयलेटसचे हस्तांतरण इतर कोणत्याही व्यक्तीस करणे काटेकोरपणे प्रतिबंधित असेल. उभारण्यात आलेल्या बायोटॉयलेटचा प्रत्यक्ष वापर होत आहे याची खातरजमा करण्यासाठी संबंधित राज्यांनी आवश्यक ती यंत्रणा उभारण्यात यावी.

८. जलीय आरोग्य व्यवस्थापन

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
८.१	**रोग निदान आणि गुणवत्ता चाचणी प्रयोगशाळेची स्थापना**	संख्या	२५.००	१०.००	१५.००
८.२	**रोग निदान आणि गुणवत्ता चाचणी फिरत्या प्रयोगशाळेची स्थापना**	संख्या	३५.००	१४.००	२१.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. लाभार्थ मार्फत स्वयंपूर्ण प्रकल्प प्रस्तावामध्ये (एससीपी) आवश्यक समर्थनासह, तपशीलवार खर्चाचे अंदाजपत्रक) प्रतींच्या कोटेशनसह(, आवर्ती खर्च, लाभार्थीच्या योगदानाची पूर्तता करण्यासाठी निधीचा स्रोत कर्ज पुरवण्यासाठी बँकेचे संमतीपत्र, सदर प्रकल्पाकरीता इतर शासकीय योजनेचा लाभ घेतला नसल्याचे घोषणापत्र. प्रस्तावित प्रकल्पाद्वारे होणारी प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष रोजगार निर्मिती इ. बाबींचा समावेश करणे आवश्यक आहे. प्रकल्प अहवालामध्ये खालील बाबींचा समावेश असणे आवश्यक आहे :-

अ. प्रकल्पाकरीता आवश्यक जमीन उपलब्ध असल्याचा कागदोपत्री पुरावा सादर करावा. (स्वत:ची किंवा भाडेतत्त्वावर घेतलेली जमिन) कमीत कमी १००० चौ.फुट जागा, जागेच्या भाडेपट्ट्याचा कालावधी किमान ७ वर्षे असावा आणि नोंदणीकृत लीज कागदपत्र प्रकल्प अहवालामध्ये सादर करणे आवश्यक आहे. राज्य शासन काही प्रकरणांमध्ये भाडे करार कालावधी ७ वर्षावरून ५ वर्षा पर्यंत करू शकतो.

ब. प्रस्तावित प्रकल्पाचे स्थान, प्रयोगशाळेचे लेआउट डिझाईन (स्थिर प्रयोगशाळेबाबत) दररोजच्या कामकाजासाठी प्रशिक्षित मनुष्यबळाची माहिती समाविष्ट असणे आवश्यक.

क. प्रयोगशाळेच्या जवळपासच्या शेतकऱ्यांची संख्या, शेती क्षेत्राचे प्रमाण (हेक्टर) तसेच संवर्धन करण्यात येणा-या प्रजाती ज्याकरीता प्रयोगशाळेची सुविधा वापरण्याची शक्यता आहे.

२. लाभार्थी हा मत्स्यशास्त्र / प्राणीशास्त्र / जीवशास्त्र / समुद्री जीवशास्त्र / सुक्ष्मजीवशास्त्र / जीवरसायनशास्त्र यांमधील पदवीधर असावा. सदर शाखांमधील उच्चशिक्षित लाभार्थीस प्राधान्य राहील.

३. सदर योजने अंतर्गत प्रयोगशाळेच्या कार्यान्वयनासाठी स्थापत्य बांधकाम, विद्युत उपकरणे, प्रयोगशाळेसाठी उपकरणे, तपासणी किट्स, रसायने, फरनीचर इ. साठी सहाय्य देण्यात येईल. मासळी आणि मत्स्यपालन उत्पादनांच्या गुणवत्तेचे विश्लेषण आणि जलीय प्राणी रोग निदान करण्यासाठी प्रयोगशाळेमध्ये तांत्रिकदृष्ट्या पात्र आणि अनुभवी मनुष्यबळ असणे आवश्यक आहे, ज्याद्वारे AAH (Aquatic Animal Health) प्रयोगशाळांची स्थापना आणि देखभाल होऊ शकते.

४. रोग निदान आणि गुणवत्ता चाचणी प्रयोगशाळेची स्थापना या योजने अंतर्गत जर प्रयोगशाळेमध्ये ELISA व RT-PCR उपकरणे व साहित्य इ. चा समावेश केल्यास प्रकल्प किंमत ही रु.२५.०० लाख ऐवजी रु. ४० लाखांपर्यंत वाढविण्यात येईल. सदर प्रकल्पास प्रधानमंत्री मत्स्य संपदा योजननेच्या मार्गदर्शक सुचनांनूसार केंद्र, राज्य व लाभार्थी हिस्स्या प्रमाणे अनुदान देण्यात येईल.
५. सदरचा निधी इतर कोणत्याही हेतूसाठी वळविला जाणार नाही.
६. प्रयोगशाळेच्या स्थापनेनंतर प्रकल्प पूर्ण झाल्यानंतर लाभार्थी विविध प्रवर्गांतर्गत चाचणी घेतलेल्या नमुन्यांची संख्या, उत्पन्न झालेल्या व त्या जागेत मनुष्यबळ, लाभार्थी शेतकऱ्यांची संख्या इत्यादींचा तिमाही अहवाल नियमितपणे एनएफडीबी / मत्स्यव्यवसाय विभागास सादर करेल .
७. प्रयोगशाळेत चाचणी अहवालाच्या तपशीलांशी संबंधित नोंदवही / नोंदी ठेवणे आवश्यक.
८. लाभार्थीने याची खात्री करावी की, प्रयोगशाळेत कार्यरत असलेल्या तांत्रिक कर्मचाऱ्यांना नियमित प्रशिक्षण दिले जात आहे.
९. प्रयोगशाळा संबंधित राज्यांमध्ये प्रचलित विद्यमान नियम आणि मार्गदर्शक तत्त्वांचे पालन करेल.
१०. लाभार्थी प्रयोगशाळेचे काम चालू होण्याच्या तारखेपासून ५ वर्षांपर्यंत देखभाल व संचालन करेल .लाभार्थीने यासंदर्भात एक हमीपत्र सादर करावे.
११. प्रयोगशाळेचे प्रमाणिकरण (accreditation) करुन घेणे हे प्रकल्प अंदाजपत्रकाचा एक भाग असेल.

क) मत्स्यव्यवसाय व्यवस्थापन, नियमन व रचना

९.देखरेख, नियंत्रण व निगराणी

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
९.१	पारंपारिक आणि मोटोराइझड नौकांसाठी व्हीएचएफ / डीएटी / एनएव्हीआयसी / ट्रान्सपोंडर इत्यादी संप्रेषण / ट्रॅकिंग उपकरणे	संख्या	०.३५	०.१४	०.२१

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. दळणवळण / ट्रॅकिंग डिव्हाइससाठी फिशिंग नौकेची ओळख पटविणे, रिअलक्रॉफ्ट अंतर्गत वैध मालकी प्रमाणपत्र, नोंदणी प्रमाणपत्र आणि फिशिंग लायसन्स असणे आवश्यक आहे. तसेच मालक आणि मच्छिमार / कामगार यांचेकडे वैध बायोमेट्रिक आयडी कार्ड किंवा क्युआर कोड असलेले आधार कार्ड असणे आवश्यक आहे.
२. संबंधित राज्याने शिफारस केलेल्या लाभार्थ्याला योग्य आणि संप्रेषण / ट्रॅकिंगचे एक युनिट दिले जाईल.
३. नमूद युनिट खर्चाच्या मर्यादेत पुढील जास्तीत जास्त २ युनिटचा समावेश असेल. अ) DAT आ) संबंधित राज्याने शिफारस केलेले योग्य असे उपकरण. जर एकच उपकरण बहुपयोगी कार्य करत असेल तर अशा उपकरणाची शिफारस संबंधित राज्य सरकार करु शकेल.
४. लाभार्थीच्या मासेमारीच्या जहाजांमध्ये स्थापित केलेल्या साधनांच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी आवश्यक ती परवानगी घेण्यात यावी व शासनाने जारी केलेल्या नियमनाचे पालन करावे.
५. शासनाने निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सुचना व नियमांचे लाभार्थीने पालन करणे आवश्यक आहे.

१०. मच्छिमारांची सुरक्षा आणि सुरक्षितता मजबूत करणे

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
१०.१	पारंपारिक व मोटोराइझड नौकांमधील मच्छिमारांना सुरक्षा किट पुरविणे (अ.क. ९.१ मध्ये नमूद केलेला संप्रेषण / ट्रॅकिंग उपकरणां व्यतिरीक्त)	संख्या	१.००	०.४०	०.६०

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. सेफ्टी किट उपकरणांच्या पुरवठ्यासाठी ओळखल्या जाणाऱ्या मासेमारी नौकांत रीलक्राफ्ट अंतर्गत वैध, नोंदणी प्रमाणपत्र आणि मासेमारीचा परवाना असावा तसेच मालक आणि क्रू सदस्यांकडे बायोमेट्रिक आयडी कार्ड आणि क्युआर कोड असलेले आधार कार्ड असावे. तसेच मच्छिमार हा क्रियाशील मच्छिमार असला पाहिजे.

२. सेफ्टी किटमध्ये जीपीएस, इको-साउंडर / फिश फाइंडर, पर्सनल फ्लोटेशन (लाइफ जॅकेट किंवा लाइफबॉय), लाइफ-सेव्हिंग उपकरणे, रडार रिफ्लेक्टर, फर्स्ट-एड बॉक्स, फ्लेअरचा सेट, बॅकअप बॅटरी, सर्च आणि Rescue Beacons इ. असावेत (वरील १०.१ वर नमूद केलेल्या संप्रेषण आणि / किंवा ट्रॅकिंग डिव्हाइस व्यतिरिक्त). राज्य शासन अत्यावश्यकता व उपयोगिता या बाबींच्या आधारावर सुरक्षा उपकरणांपैकी, रु.१.०० लक्ष प्रकल्प किमतीच्या मर्यादेत सर्व किंवा काही किंवा एक आवश्यक साधन सुरक्षा उपकरणांसाठी केंद्रीय अर्थसहाय्यातून अनुदान मंजूर करु शकते.

३. किनारपट्टीची राज्ये प्रत्येक पारंपारिक आणि यांत्रिक मासेमारी जहाजांसाठी आवश्यक असलेल्या वस्तूंच्या किंमतींसह वर उल्लेख केलेल्या सेफ्टी किटमध्ये नमूद केलेल्या वस्तूंच्या आवश्यकतेचे मूल्यांकन करेल आणि स्वत: चा प्रस्ताव सादर करेल.

४. राज्य / केंद्र शासित प्रदेश हे देखील सुनिश्चित करेल की प्रत्येक ओळखल्या जाणाऱ्या / पात्र ऑपरेशनल फिशिंग जहाजांना एकदाच सेफ्टी किट देण्यात येईल.

५. लाभार्थी तसेच राज्य/ केंद्रशासित प्रदेशाच्या मत्स्यव्यवसाय विभागाने सदर उपकरणांच्या उपयोगितेबाबतची सद्यस्तिथीची परिपूर्ण पडताळणी करावी तसेच सदर वितरित सुरक्षा उपकरणे कोणत्याही प्रकारे लाभार्थी व्यतिरिक्त दुसऱ्या व्यक्तीस हस्तांतरित करण्यात येऊ नयेत याची दक्षता घ्यावी. प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजनेंतर्गत वितरित करण्यात आलेल्या सुरक्षा उपकरणांच्या योग्य वापराबद्दल तसेच त्यांच्या सद्यस्तिथीतील कार्यक्षमतेबाबत ची नियमित पडताळणी हि संबंधित राज्य मत्स्यव्यवसाय विभागाकडून करण्यात यावी.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
१०.२	**पारंपरिक मच्छिमारांना मासेमारी नौका (बदली) व जाळे पुरवठा करणे**	संख्या	५.००	२.००	३.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. जे मच्छिमार पारंपारीकरीत्या मासेमारी करतात असे मच्छिमार ह्या योजनेस पात्र आहेत.

२. भूजलाशयीन मच्छिमारांच्या बाबतीत सदर मासेमारी हि मच्छिमारांकडून उपजिविकेकरिता करण्यात येते याबाबतचे सदर योजनेस आवश्यक असलेले स्पष्टता प्रमाणपत्र राज्य शासनाच्या मत्स्यव्यवसाय विभागामार्फत देण्यात येईल.त्याकरिता मच्छिमारांचे क्युआर कोड असलेले आधार ओळखपत्र असणे आवश्यक आहे.

३. मच्छिमारातर्फे मासेमारी हि पारंपारिकरित्या सागरी क्षेत्रामध्ये केली जात असेल सदर योजनेकरिता मच्छिमारांकडे नौकेचे वैध मालकीचे प्रमाणपत्र, नौकेचा नोंदणी क्रमांक, मासेमारी परवाना (ReALCraft अंतर्गत), बायोमेट्रिक कार्ड तसेच आधार कार्ड असणे आवश्यक आहे.

४. सदर योजनेमध्ये ज्या नौकांकरिता बदली नौका मच्छिमारास वितरित करण्यात येणार आहे, अशा जुन्या नौकेची योग्य विल्हेवाट लावण्यात यावी. विल्हेवाट करण्याच्या प्रक्रियेचा निसर्गावर कोणताही विपरीत परिणाम होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
१०.३	**मच्छिमारांना संभाव्य मासेमारी क्षेत्र** (Potential Fishing Zone- PFZ) **व संदेशवहनाची साधने खरेदी करण्यास सहाय्यता (उपकरणांची स्थापना व देखभाल खर्च समाविष्ट)**	संख्या	०.११	०.०४४	०.०६६

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. संभाव्य मासेमारी क्षेत्र (Potential Fishing Zone- PFZ) व संदेशवहन उपकरणांचा पुरावठा ज्या नौकेवर करावयाचा आहे, त्या लाभार्थ्याकडे अ) नौका मालकी प्रमाणपत्र, आ) रिअल क्राफ्ट अंतर्गत असलेला मासेमारी परवाना इ) वैध बायोमेट्रिक कार्ड किंवा क्युआर कोड असलेले आधार कार्ड, इ. कागदपत्रे असणे आवश्यक आहे व सदर लार्भार्थी क्रियाशील मच्छिमार असावा.

२. प्रति लाभार्थी एक, या प्रमाणे संभाव्य मासेमारी क्षेत्र (Potential Fishing Zone- PFZ) उपकरण बसविणे व देखभाल अनुज्ञेय असेल.

३. प्रकल्प किंमतीमध्ये संभाव्य मासेमारी क्षेत्र (Potential Fishing Zone- PFZ) उपकरण बसविण्याचा व देखभालीचा ५ वर्षासाठीचा खर्च अंतर्भुत असेल.

४. सदर उपकरणांचे वितरण करणेकरीता निवड करण्यात आलेली नौका ही नियमितपणे कार्यरत असणारी असणे आवश्यक आहे. तसेच सदर नौकेची कार्यक्षम वर्ष वैधता (Life Span) संपलेली नसावी.

५. लाभार्थी तसेच राज्य शासनाच्या मत्स्यव्यवसाय विभागाने सदर उपकरणांच्या उपयोगितेबाबतची सद्यस्तिथीची परिपूर्ण पडताळणी करावी. तसेच सदर वितरित पीएफझेड व संदेशवाहनाची उपकरणे कोणत्याही प्रकारे लाभार्थी व्यतिरिक्त दुसऱ्या व्यक्तीस हस्तांतरित करण्यात येऊ नयेत याची दक्षता घ्यावी. राज्य शासनाच्या मत्स्यव्यवसाय विभाग उपकरणाचा योग्यतो वापर होत असल्याबाबत तपासणीसाठी आवश्यक ती यंत्रणा उभारेल.

११. मत्स्यव्यवसाय विस्तार व सहाय्य सेवा

अ.क्र.	उप-घटक व उपक्रम	परिमाण	प्रकल्प किंमत (रु. लाखात)	शासकीय अनुदान (रु.लाखात)	
				सर्वसाधारण (४०%)	अ.जा. /अ.ज. / महिला (६०%)
११.१	विस्तार व सहाय्य सेवा	संख्या	२५.००	१०.००	१५.००

योजनेच्या अटी व शर्ती -

१. प्रधानमंत्री मत्स्य संपदा योजने अंतर्गत स्थापन करण्यात येणारी विस्तार व सहाय्य सेवा केंद्र ही 'मत्स्यसेवा केंद्र' म्हणून स्थापन करण्यात यावीत, ज्याठिकाणी मत्स्यव्यसायाशी निगडित सर्व सेवा मच्छिमार व मत्स्यसंवर्धकांना एकाच ठिकाणाहून प्रदान करण्यात याव्यात.

२. सदर योजनेकरिता लाभार्थी हा तरुण उद्योजक/व्यव्यसायीक असावा. लाभार्थी हा मत्स्यविज्ञान शास्त्र/ प्राणिशास्त्र/ सागरी जीव शास्त्र/ प्राणी शास्त्र/जीव रसायन शास्त्र या विषयामध्ये पदवीधारक असावा व त्याकडे तांत्रिकदृष्ट्या सक्षम व अनुभवी उपलब्ध असावे. या क्षेत्रामध्ये उच्च शिक्षण घेतलेल्या लाभार्थ्यास प्राधान्य देण्यात येईल.

३. लाभार्थ्याला मत्स्यव्यवसाय व जलकृषी संबंधी चांगले ज्ञान असले पाहिजे.

४. लाभार्थीने सदर योजनेकरिता स्वयंस्पष्ट व परिपूर्ण प्रस्ताव सादर करणे आवश्यक आहे. सदर प्रस्तावामध्ये होणाऱ्या प्रत्येक खर्चाबाबतचे विश्लेषण, खर्चाची दरपत्रके, येणारा आवर्ती खर्च, लाभार्थी हिश्याच्या निधीचा स्रोत तसेच बँकेकडून कर्ज घेतले असल्यास बँकेचे संमतीपत्र, लाभार्थीने शासनाचा इतर योजनांतर्गत अर्थसहाय्य घेतले नसल्या बाबतचे घोषणापत्र इ. बाबींचा समावेश असणे आवश्यक आहे.

४. प्रस्तावामध्ये पुढील बाबींचा समावेश असणे आवश्यक आहे:-

i. शासकीय अनुदान हे फक्त प्रकल्पाकरीताच वापरले जाण्याबाबतचे लाभार्थीचे हमीपत्र प्रस्तावात समाविष्ट असणे आवश्यक आहे.शासकीय अनुदान इतर बाबींसाठी वळवता येणार नाही.

ii. निर्माण होणारा प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार

iii. जागेच्या उपलब्धतेबाबत (स्वमालकीची/भाडेपट्टी तत्त्वावरील) लेखी पुरावा, ज्यामध्ये किमान १००० चौ. फूट जागेचा समावेश असणे आवश्यक आहे. सदर जागा भाडेपट्टीवर घेतली असल्यास, भाडेपट्टीचा करार हा नोंदणीकृत असावा तसेच भाडेपट्टीचा करार हा किमान ७ वर्षांकरिता केलेला असावा.

iv. प्रस्तावित मत्यव्यवसाय विस्तार व सहाय्य सेवा केंद्राचे ठिकाण, त्याचा आराखडा तसेच दैनंदिन कामकाजाकरिता नियुक्त करण्यात आलेल्या कर्मचाऱ्यांचा तपशील

v. प्रस्तावित मत्यव्यवसाय विस्तार व सहाय्य सेवा केंद्र जेथे स्थापन केले जाणार आहे त्याठिकाणच्या सभोवतालचे मच्छिमार व मत्स्यसंवर्धक यांची संख्या, मत्स्यसंवर्धनासाठी वापरले गेलेलं एकूण क्षेत्र, संवर्धन केल्या जाणाऱ्या मत्स्यजातींची माहिती.

vi. लाभार्थी मत्स्यव्यवसाय विस्तार व सहाय्य सेवा केंद्राची स्थापना केल्यानंतर ग्राहकांकडून देण्यात आलेल्या सेवेचे शुल्क आकारण्यास पात्र होऊ शकतो. केंद्र स्थापनेनंतर लाभार्थीने केंद्राचा त्रैमासिक अहवाल राष्ट्रीय मत्स्यकी विकास महामंडळ तसेच मत्स्यव्यवसाय विभागास सादर करणे अनिवार्य आहे. सदर अहवालामध्ये तपासलेल्या नमुन्यांचा तपशील (पाणी, माती व मासे इ.), मिळालेलं उत्पन्न, निर्माण झालेलं रोजगार तसेच सेवा प्राप्त झालेले ग्राहक यांचा तपशीलवार समावेश असावा.

vii. सदर केंद्रावर देण्यात आलेल्या सेवेची व इतर घटकांची नोंद ठेवण्याकरिता नोंदवही असणे आवश्यक आहे.

viii. लाभार्थीने मत्यव्यवसाय विस्तार व सहाय्य सेवा केंद्र त्याच्या स्थापनेपासून किमान ५ वर्ष समाधानकारकरित्या चालविणे अनिवार्य आहे. त्याबाबतचे हमीपत्र प्रस्तावामध्ये लाभार्थीने सादर करावे.

ix. सदर बाब ही २ किंवा अधिक लाभार्थीसाठी एकत्रीतपणे मंजूर करता येऊ शकते. तथापि या बाबतीत एकत्रीतपणे जास्तीत जास्त २ युनिट्स मंजूर करता येऊ शकतील.

x. केंदे शासनाचा मत्स्यव्यवसाय विभाग, मत्स्य सेवा केंद्र कार्यान्वयन करण्याबाबतच्या स्वतंत्र मार्गदर्शक सुचना निर्गमित करेल.

१२. मत्स्यव्यवसाय संसाधनांच्या संवर्धनाकरिता मच्छीमारांना उदरनिर्वाह व पोषणाकरिता सहाय्य

१२.१ सामाजिक व आर्थिक मागास असलेल्या क्रियाशील मच्छिमारांसाठी व त्यांच्या कुटूंबासाठी, मत्स्यव्यवसाय संसाधनांच्या संवर्धनाकरिता, मासेमारी बंदी कालावधी दरम्यान मच्छीमारांना उदरनिर्वाह व पोषणाकरिता सहाय्य

योजनेच्या अटी व शर्ती -

(अ) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजनेंतर्गत शासकीय सहाय्य व लाभार्थी हिश्याचा तपशील खालीलप्रमाणे:-

राज्ये	निधी देण्याची पद्धत	योगदान
राज्य	१) ५०:५० केंद्र आणि राज्ये	केंद्र हिस्सा रु.१५०० + राज्य हिस्सा रु. १५०० + लाभार्थी हिस्सा रु. १५०० = रु. ४५०० / वर्ष

(ब) पात्रता निकष:

(i) लाभार्थी पूर्णवेळ क्रियाशील मासेमारी करणारा असावा.

(ii) लाभार्थी हा कार्यशील स्थानिक मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्था / संघटना / इतर कोणत्याही नोंदणीकृत संस्था/संघटना सदस्य असावा.

(iii) लाभार्थी हा दारिद्र्य रेषेखालील (बीपीएल) असावा व त्याचे वय १८ ते ६० वर्षे वयोगटातील असावे.

(iv) लाभार्थी मच्छीमाराने मासेमारीच्या हंगामात वर्षाकाठी त्यांच्या योगदानाच्या अनुषंगाने ९ महिन्यांच्या कालावधीत रु .१५०० / - ची बचत करावी. सदर योजनेची सुलभ व पारदर्शक अंमलबजावणी होणेसाठी राज्यांनी योग्य त्या उपापयोजना कराव्यात. लाभार्थ्याकडून एक किंवा दोन महिन्यात हिस्सा जमा करुन घेण्याचे टाळावे.

(v) राज्ये / केंद्र शासित प्रदेशात अनुदानित रेशन, इंधन इत्यादी रोख किंवा कोणत्याही प्रकारात अतिरिक्त आर्थिक फायद्यांचा लाभ घेऊ शकतात. याशिवाय सार्वजनिक वितरण प्रणाली (पीडीएस)अंतर्गत लाभार्थी देखील सदर लाभ घेण्यास पात्र आहेत.

(vi) लाभार्थीच्या योग्य निवडीबाबत व लाभार्थ्यांच्या योग्य माहितीबाबत राज्य शासन जबाबदार राहील. लाभार्थ्यांच्या स्वयंपूर्ण प्रस्तावामध्ये लाभार्थ्यांच्या योग्यतेबाबतचे प्रमाणपत्र हे राज्य शासनाने निर्गमित करावे. राज्याच्या अर्थसंकल्पामध्ये सदर घटकाकरिता अर्थसंकल्पीय वाटप उपलब्धतेबाबत सूचित करणे आवश्यक आहे.

	(vii) राज्याने उपरोक्त मुद्द्यांसह (I ते iv) मासेमारी/ मासेमारी बंदी कालावधी, निवडलेले लाभार्थी व त्यांचे योगदान, मच्छिमारांचे जातप्रवर्ग (SC/ST) या बाबींची अद्ययावत नोंद ठेवणे आवश्यक आहे. तसेच सदर माहिती हि केंद्र शासनाच्या मत्स्यव्यवसाय विभागास सादर करणे आवश्यक आहे. (viii) उपरोक्त मंजूर रु.४५००/- अर्थसहाय्य रक्कमेपैकी निवडलेल्या लाभार्थ्यास राज्य शासनाद्वारे दरमहा रु.१५००/- याप्रमाणे अर्थसहाय्य वाटप करण्यात येईल.		
१३. मासेमारी नौका व मच्छिमारांसाठी विमा योजना			
१३.१	**मच्छिमारांसाठी विमा**	**संख्या**	
योजनेच्या अटी व शर्ती -			
सदर योजनेसाठी लाभार्थी पुढील नमूद केलेल्या घटकांतर्गत विमासंरक्षणाचा लाभ घेण्याकरिता पात्र आहे: अ) रु.५.०० लक्ष- मृत्यू अथवा कायमचे अपंगत्व. ब) रु.२.५० लक्ष- कायमस्वरूपी आंशिक अपंगत्व. क)केंद्र शासनाचा मत्स्यव्यवसाय विभाग उपरोक्त लाभार्थींसाठी रुग्णालयात होणाऱ्या खर्चासाठी विमा संरक्षणाबाबत तर्क संगत (Rationalize)करेल. २) मच्छिमार विमा घटकांतर्गत मच्छिमारांसमवेत मत्स्यव्यवसायातील कामगार, मत्स्यसंवर्धक तसेच मत्स्यव्यवसाय व मत्स्यव्यवसायाशी निगडित बाबींमध्ये प्रत्यक्ष संबंध असलेले व्यक्तीसुद्धा समाविष्ट होऊ शकतील. ३)विमा संरक्षण हे १२ महिन्यांच्या कालावधीकरिता आहे तसेच विम्याचा हफ्ता हा प्रत्येक वर्षासाठी (Annually)भरण्यात येईल. ४)सदर विमा सुरक्षेअंतर्गत असलेला विमा हफ्त्याचा खर्च हा प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजनेमधील निधी वितरणाच्या पद्धती प्रमाणे राज्य व केंद्र हिश्यामध्ये विभाजित होईल. सदर योजनेमध्ये लाभार्थी हिस्सा समाविष्ट नाही. ५) मत्स्यव्यवसाय विभाग, भारत सरकार मच्छिमारांसाठी विमा सुरक्षा योजनेची अंमलबजावणी करण्याकरिता यंत्रणा व संस्थात्मक व्यवस्था निश्चित करेल. ज्यामध्ये विमाधारक मच्छीमारांना केंद्र हिश्याचे विमा अनुदान वाटप करण्याबाबत कार्यवाही केली जाईल. सदर कार्यवाही ही राज्याशी / केंद्रशासित प्रदेशाशी सल्लामसलत करून ठरवली जाईल. ६) सदर योजनेची अंमलबजावणी करतेवेळी कोणताही अतिरिक्त खर्च उद्भवल्यास त्या करिता खर्चाचे नियोजन हे प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजनेच्या मंजूर निधीमधून केले जाईल.			
१३.२	**मासेमारी नौकांकरिता विमा हप्ता सवलत योजना** (premium subvention)		
योजनेच्या अटी व शर्ती -			
केंद्र शासनाचा मत्स्यव्यवसाय विभाग प्रधानमंत्री मत्स्य संपदा योजनेंतर्गत योजनेच्या अर्थसहाय्याच्या आकृतीबंधानूसार नौकेकरीता विमा हप्ता सवलतीची अंमलबजावणी करेल. सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी वार्षिक विमा हप्ता रकमेच्या ४०% पर्यंत आणि अनुसुचित जाती/जमाती/महिलांसाठी वार्षिक विमा हप्ता रकमेच्या ६०% पर्यंत अर्थसहाय्य दिले जाईल. उर्वरीत हप्ता लाभार्थीने भरणे आवश्यक आहे. वार्षिक विमा हप्ता सवलतीची रक्कम केंद्र आणि राज्य यांच्यात प्रधानमंत्री मत्स्य संपदा योजनेच्या निधी वितरण आकृतीबंधानुसार निश्चित करण्यात येईल. केंद्र शासनाचा मत्स्यव्यवसाय विभाग, राज्य शासन व वीमा कंपनी यांचे समवेत सल्लामसलत करून वीमा योजना अंतिम करेल.			

सदर शासन निर्णय हा नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. २०९/१४३१ दिनांक २३.०८.२०२० तर वित्त विभाग़ाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.२११/२०२०/व्यय-१ दिनांक : २८.०८.२०२० अन्वये प्राप्त सहमतीनुसार निर्गमीत करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेताक २०२०१११७१४४८५३३८०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(अनूप कुमार)
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
२. मा. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव
३. मा. मंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे खाजगी सचिव
४. मा. मंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव
५. मा. राज्यमंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव
६. सचिव, भारत सरकार, कृषि मंत्रालय, (पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय व मत्स्यव्यवसाय विभाग), कृषि भवन, नवी दिल्ली.
७. मा. मुख्य सचिव यांचे सहसचिव, महाराष्ट्र राज्य,मुंबई
८. अप्पर मुख्य सचिव, (नियोजन), मंत्रालय,मुंबई
९. अप्पर मुख्य सचिव, (वित्त), मंत्रालय, मुंबई
१०. सचिव, (सहकार), मंत्रालय,मुंबई
११. आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य,मुंबई
१२. सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य,पुणे
१३. प्रादेशिक उपायुक्त, मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/पुणे/नाशिक/औरंगाबाद/ लातूर/ अमरावती/ नागपूर
१४. सर्व सहाय्यक आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय
१५. महालेखापाल १/२, महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परिक्षा),मुंबई/नागपूर
१६. अधिदान व लेखापरिक्षा अधिकारी, मुंबई
१७. निवासी लेखा अधिकारी, मुंबई
१८. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
१८. सर्व उपकोषागार अधिकारी
१९. सहसंचालक, लेखा व कोषागारे, संगणक कक्ष, नविन प्रशासन भवन, ५ वा मजला, मंत्रालयासमोर, मुंबई
२०. राष्ट्रीय मत्स्यजिवी सहकारी संघ, नवी दिल्ली, (Fishcopfed),७ सरिता विहार इंस्टीटयुशनल एरिया, नवी दिल्ली-११००७७.
२१. कक्ष अधिकारी-१२/१३/१६./ निवडनस्ती.